

KIADÓHVATAL TELEFON: 9-77

Str. Baron L. Pop 10

SZERKESZTŐSÉG TELEFON

Ejeli telefon (nyon da)

ELOFIZETESI ARAK:

Egész évre 17
Félévre 60
Negyedévre 320
Egy óra 110

X évfolyam 285. szám

1929 Január kedd

* 5689 év Tébét 18 *

M. N. MUZEUM KÖNYVTÁRA

Hirlapkönyvtári

II. növedéknapló

19.30/77 sz.

ÚJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Csigi megbízott Dabrich & Stüssel Plata Untri.

A zsidó nemzeti mozgalom jubileumi esztendeje

A most beköszöntő polgári újévvél jubileumi esztendejébe lép az erdélyi zsidó nemzeti mozgalom. Ezekben a napokban mult tiz esztendeje, hogy megalakult az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség és ezen a területen is gyökeret vert a zsidó népi gondolat s annak legmarkánsabb megnyilvánulási formája: a cionista mozgalom.

A jubileumokat általában inkább tartom a szomorúság, mint az öröm ünnepeinek. Kiváltképpen, ha egyénekéről van szó. Mert a jubileum végeredményben azt jelentik, hogy újabb állomáshoz érkezünk az elmúlás felé vezető uton, hogy öregebbek és fáradtabbak lettünk. Minden jubileumi ünnepségnek van valami ize, amely halotti torhoz hasonlatos.

Csak a népek életében jelentenek igazi örömmünnepeket a jubileumok, mert az életnek szánt népek nem öregszenek meg, hanem az idők rohanó árájában megújodnak és új életre kelnek. A mi mostani jubileumi ünnepünk a legbeszédesebb bizonyosság ezen állítás mellett. Ime a világ legöregebb népének egyik töredéke jubileumot ünnepel — és milyen jubileumot? Talán négyezer éves fordulóját annak, hogy kőbörű beduin törzsből néppé kovacsolódott? Vagy háromezer éves fordulóját annak, hogy először indult el hazát foglalni? Nem. — ez az öreg nép most tizéves jubileumi ünnepre készülődik, mint valami fiatal házaspár és éppen megújulásának, feltámasztásának tizéves évfordulóját ünnepli.

Tiz évvel ezelőtt az erdélyi és bánati zsidóság, amely addig az elkallódás örvénye felett tévelygett, egy hirtelen nekilendüléssel ismét beiktatta magát a zsidó nép terbelves fájának eleven vérkerítésébe. Az elszáradt ág ismét rügyezni kezdett és mi, mintegy mély álomból ébredve, eszméltünk rá eddigi életünk céltalanságára, az asszimiláció talmi csillóságára, rácszméltünk kétértelmű helyzetünk tarthatatlanságára s a friss felismerés eleven lendületével kerestük az utat, amely visszavezet igazi önmagunkhoz, zsidóságunkhoz, népünkhez. A világháború utáni idők általános nagy népi ébredésének forradalmi szele bennünket is fellapított és testvéreink közös útjára sodort. És hirdetni kezdtük az egyszerű igazságot, hogy zsidók vagyunk, mint zsidók akarunk élni és zsidó értékekkel akarjuk gyarapítani az emberiség közös kincsét.

Az elszáradt ág ismét rügyezni kezdett, — de vajjon hajtott már gyümölcsöket? Tiz esztendő távlatának ormán állva és ottan visszatekintve, felénk kell tere a kérdésre. Vajjon elérte az erdélyi zsidó mozgalom az elmúlt tiz év alatt a fejlődésnek és pozitív eredményeknek azt a mértékét, amelyre az indulás első lázas napjaiban joggal számítottunk és számított a zsidó nép és számított az épülő zsidó ország?

Hipokrizis volna azt mondani, hogy ez a tiz év fejlődés és eredmények nélkül mulott el felettünk, de még nagyobb hiba volna megelégedetten kezét dörzsölni és dicsőimuszot zengeni önmagunk nagysága fellett. Vannak pozitív, kézzelfogható eredményeink és a tizéves mozgalom grafikonjában határozottan fel lehet ismerni az egészséges fejlődés felfelé ivelő vonalját. A zsidó nemzeti mozgalom gyökerében alakította át az erdélyi zsidóság mentalitását és mélyen elhin-

tette ezen a talajon Erec Jiszraellel való szervező összefüggésünk magvát. Egészen más zsidóság él ma Erdélyben, mint tiz évvel ezelőtt, mások a céljai, álmái, vágyai, más az államhoz, a népekhez és önmagához való viszonya és más irányban keresi a létének értelmét.

Am ezek az eredmények még korántsem kielégítőek és a fejlődés tempója nem volt olyan amilyent méltán elvárhattunk volna. Az erdélyi zsidó nemzeti mozgalom valhogy még ma is magán viseli forradalmi karakterét és még ma is a szalmalángszerűen fellobbanó lelkesedő elem dominál benne, a lélek mélyéből fakadó hit és szilárd meggyőződés helyett. A cionizmus nálunk sok embernél még ma is inkább jelszó, mint az élet parancsa és igazsága. A mozgalom di-

menzionális fejlődése nem volt arányos: kiszélesült, de nem mélyült ki, a fejlődés iránya főként horizontális volt és csak nagyon kis mértékben vertikális. Ez az oka annak, hogy az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség belső szervezetsége és helyi csoportjainak aktivitása még korántsem érte el azt a fokot, amely tizéves multja után természetesen volna.

A közeli jövő feladata lesz ezeken a hiányosságokon segíteni. Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség kisintézőbizottsága a most következő polgári évet a cionista mozgalom jubileumi évének deklarálta, amelyet a szervezet megerősítésére és reorganizálására kell felhasználni. Az eltelt tiz esztendő munkája felszántotta a talajt és a most következő években kell megvetésnek megtörtélnie, hogy elérkeshessen ez erdélyi zsidó nép aratása is. A mozgalom elmélyítése többirányú kell, hogy legyen. Az egyik szellemi természetű. Nem tudunk eleget, mert nem tanítottunk eleget. Tudás nélkül és a problémák ismerete nélkül a mozgalom

csak üres jelszó marad. Meg kell adni az erdélyi cionizmusnak azt a szellemi alapítványt, amely nélkül a további fejlődést elképzelni sem lehet.

A másik terület, ahol a tennivalók tömege vár ráink a szervezet kiépítése, különösen a vidéki helyi csoportok működése vagy sok kívánivalót maga után. A szövetség központi vezetősége kötelességévé tette az összes helyi csoportoknak, hogy legkevesebb két hónapon belül hajtsák végre az újjászervezés munkáját, válasszanak új vezetőséget, amely friss lendülettel kapcsolódjék bele az alkotó munkába. A jubileumi esztendőnek nemcsak az az értelme, hogy lezár egy tizéves periódust, de fokozottabb mértékben az, hogy kezdetét jelenti egy új kornak, amely az ember életében a férfikorhoz hasonlatos. Az erdélyi zsidó nemzeti mozgalom átélte immár az ifjúság válságait és próbálkozásait, lehangolt és most következik az alkotó férfikor. m. e.

A kamara általánosságban és részleteiben is megszavazta az új költségvetést

Popovici Mihály pénzügyminiszter a pártok deklarációjára adott válaszában újabb adóemelést helyezett kilátásba

Dr. Fischer József nagy költségvetési beszéde

(Cluj-Kolozsvár, december 31. Az Új Kelet tudósítójától) A kamara tegnap délelőtti és délutáni ülésén folytatta a költségvetés általános vitáját. Duca a liberális párt nyilatkozatát olvassa fel, amelyben kijelenti, hogy nem fogadja el a költségvetést, politikai okok miatt. Jorga professzor hosszú beszédében fejti ki véleményét az ország pénzügyi újjáépítéséről. Utána három Jósika János a magyar párt nevében olvas fel egy deklarációt, amelyben hosszasan kitért arra, hogy a magyar kisebbség nem részesült az állam részéről a költségvetéshez biztosított támogatásban és kijelenti, hogy pártja a költségvetést nem fogadja el. Ezután Goga megy a tribünre és az a veresécsanak nevében egy hosszú nyilatkozatot olvas fel, amelyben tételtételre kritizálja az új budgetet rámutat arra, hogy ez nem veszi figyelembe az ország polgárainak lényegesen csökkentet herberő képességét és ezért a költségvetést nem fogadja el. Goga beszédét minduntalan közbeszakították a többségi képviselők viharos ellentmondásai és végül heves demonstrációt rendeztek ellene. Romulus Dan, a szocialisták nevében olvas fel egy nyilatkozatot, amelyben ezek a költségvetés ellen szavaznak, majd Pop-Csiga István berekeszti az ülést, annak folytatását délutánra halasztva el.

A délutáni ülésen folytatták a költségvetés általános vitáját. Leon a Lupu-párt nevében kijelenti, hogy elfogadja a költségvetést.

Ezután dr. Fischer József amelkedett szólásra, aki általános figyelem középpontjába fejtette ki a Zsidó Parlamenti Club álláspontját az új költségvetéssel szemben. Fischer József dr. szabadon elmondott beszédét többiben is közbeszakították a többségi képviselők zajos tapsai. Kifogástalan román akcentusa és nyelvkészsége külön is rendkívül kellemes impressziót tettek a jelenlévő képviselőkre, pártállásra való tekintet nélkül és beszé-

dének végeztével Fischer József doktort a II. ház minden oldalán megtapsolták.

— A Zsidó Parlamenti Club nevében — kezdte beszédét dr. Fischer József — ki kell jelentenem, hogy mi a költségvetés elfogadása mellett fogunk szavazni. (Taps a kormánypart oldalán). Engedjék meg nekem, hogy magatartásunkat röviden indokoljam. Képviselő urak, az a radikális változás, amelyet a Maniu kormány uralomra hívása politikai életünkben előidézett, az eddigi rövid idő alatt is három fontos tényben nyilvánult meg. Az ostromállapot felfüggesztése és a cenzura eltörlése (taps a kormánypart oldalán) jogaiba helyezte vissza a legnagyobb emberi javakat. (Taps a kormánypart oldalán), míg a szabad választások garantálása és nyugati módon való levezetése lehetővé tették, hogy a parlamentbe az ország igaz reprezentánsai kerüljenek be (taps a kormánypart oldalán). Mindezt jó kezdetnek tekintjük és határozott lépésnek közéletünk demokratizálása felé, azzal, hogy a kormány, amelynek programját az ország túlnyomó többsége magáévá tette, lásson hozzá e program integrális megvalósításához.

A népi egyenjogosítás

— Képviselő urak! Az ország feszült figyelemmel kíséri ugy a kormány tevékenységét, mint a határozatokat, amelyeket e parlament hozni fog. Az ország népei a nagy szenvedések után, amelyek átmentek, teljes joggal várják, hogy a kormány megvalósítsa a programjába foglalt ígéreteit, azokat az ígéreteket, amelyek az összes itt lakó népeknek teljes egyenjogúságot helyeznek kilátásba. A román nép éveken keresztül szívós határozottsággal követelte a rezsimváltást és az ország kisebbségei is az igazságosságnak egy érája után vágyakoztak, amely hivatva van arra, hogy a román állam alapépítvényének megszülessen.

dításához a polgárok elemi jogainak respektálásával járuljon hozzá, megbé-lyelve a lelkeket.

— Természetes tehát, hogy a zsidó lakosság, amely oly sokat kellett, hogy szenvedjen polgári jogainak figyelmen kívül hagyása miatt, egy oly kormányba összpontosította reményseit, amely kizár kormányzati módszereiből minden kétszínűséget, el van határozva arra, hogy törvényességet intronál az országban és őszinte és igaz egyenlőséget biztosít az ország valamennyi polgára számára.

A törvényesség ideálja

— Képviselő urak! Ez az ideál, a törvényesség ideálja volt az, amelyért mi demokratikus pártok és elsősorban a nemzeti parasztpárt mellett harcoltunk

A hitfai öböl megváltása a Keren Rajemet legnagyobb törődésével. Ezen fontos terület megszerzése nagyobb KRL adományra ösztönözze.

Select-mozgó Ujév napján a közönség kedvencei
Harry Liedtke, Verebes Ernő, Eszterházy Agnes, Maria P. Adler
 a szezon legkedvesebb vigjátékában
Koldusdiák
 Nagytított zenekar Rendes helyárak
 Monopol Filmcentrala.

akkor már midőn még ellenzékben volt és most is, midőn a hatalomra hívták. Engedjék meg, hogy rövid visszapillantást vessék a közelmúltba a zsidó lakossággal szemben gyakorolt jogegyenlőség-gel kapcsolatban. Rendkívül tanulságos lesz ez a visszapillantás és önök látni fogják, hogyan intézték a jogegyenlőség elvét és hogyan hajtották azt végre a mi népünkkel szemben. Néhány adatot fogok felsorakoztatni a rendelkezésekre álló bűn adathalmazból. Látni fogják ezekből, hogy az elbánás, amelyben részünk volt, még súlyosabb volt

mint az, amelyet a többi kisebbségekkel szemben alkalmaztak. Az a különös, de mindenesetre nagyon fájdalmas helyzet keletkezett ilyenformán, hogy mi kisebbségek voltunk a kisebbségek között. Engedjék meg nekem, hogy ezt néhány példával illusztráljam. Az összes kisebbségi egyházak különböző összegű szubvenciókat kaptak az állam budgetjéből, amelyek talán nem voltak elégségesek, de mindenesetre jelentékeny összegek voltak. A zsidó felekezet ezzel szemben esztendőnkön keresztül semmilyen szubvenciót nem kapott.

A mostohán kezelt zsidó felekezet

Nem szeretném, ha a fentebb elmondtak félremagyarázásokra adnának okot. Nem azt mondom, hogy a többi kisebbségeknek nyújtott támogatások túlzottak voltak. En az egyenlőség elvéért emelek szót, amelyet a zsidó lakossággal szemben is alkalmazni kell, ahogy azt a többi kisebbségekkel szemben alkalmazták.

Vegyük összehasonlítási alapul azt a kis statisztikát, amelyet az 1925-ös költségvetési számok alapján állítottak össze. Ebben az évben a hétszáz ezer hívőt számláló református egyház 18 millió 688 ezer 970 lej állami szubvenciót kapott. Fejenként tehát 26 lej 68 banit. A 221 ezer hívőt számláló luteránus egyház 6 millió 497.754 lej szubvenciót kapott. Egy hívőre tehát 29 lej 36 banit esik. A 75 ezer 374 hívőt számláló unitárius egyház 2 millió 688 ezer 745 lej állami szubvenciót kapott, fejenként tehát 28 lej 41 banit esik. A mohamedán egyház 200 ezer hívője számára 3 millió 818 ezer 168 lej állami szubvenciót kapott (19 lej 0 banit fejenként), ezzel szemben a zsidó felekezet 847 ezer 700 hívőjének összesen 400 ezer lej szubvenciót adott a kormány, vagyis 47 banit fejenként. És nehogy azt higgyék önök, hogy

1926-ban és 1927-ben ez az arány, jobban mondva ez az aránytalanság a mi javunkra módosult volna: ellenkezőleg. A többi kisebbségi egyházaknak adott szubvenció lényegesen nőtt — nagyon helyesen és jogosan — ám a zsidó felekezet ezekben az években is mindössze 400 ezer lej kapott. Csak az elmúlt évben szavazott meg a liberális kormány a zsidó felekezetnek 10 millió lej államsegélyt. Az előző budgetekben megszavazott szubvencióval szemben a tízmillió minden bizonnyal jelentős összeget képvisel, de távolról sem azt az összeget, amelyet a zsidóságnak joga van megkövetelni a zsidó felekezethez tartozó hívők számára, de különösen azoknak terherbíró képességére és tényleges szükségleteire való tekintettel. Ha figyelembe vesszük a hívők számát, a zsidó felekezet tényleges szükségleteit és különösen azt, hogy milyen mértékben járul hozzá a zsidóság a közterhek viseléséhez, ennek az összegnek a felemelése egy elsőrendű posztulátum, hogy a rajtunk esett igazságtalanság reparálva legyen s hogy csakugyan őszinte lépés történjék az elismert felekezetek egyenlőségének keresztülvitele felé.

Miért nem kapnak államsegélyt a zsidó iskolák

Engedjék meg képviselő urak, hogy egy más példát is hozzak fel önöknek. A mi iskoláink és tanintézetünk, amelyek hivatásuk magasztalan állanak úgy a hazafias nevelés, mint az általános és

zsidó kultúra terjesztése tekintetében, éveken keresztül saját erejükre voltak és vannak utalva s a legsúlyosabb anyagi nehézségekkel kénytelenek küzdeni. Minthogy pedig még különböző speciális illetékekkel is meg vannak terhelve, iskoláink egy hamis és helytelen adózási politika passzív eszközeivé váltak s ahelyett, hogy támogatásban részesültek volna, bő bevételi forrásai voltak a vizsgáztató bizottságnak. Vajon ezután kell-e még bizonyítanom, hogy mily hibás és igazságtalan volt az a politika, amelyet oly konok következetességgel folytattak a mi iskoláinkal szemben? Rám utassak önöknek arra, hogy a mi egyetemi hallgatóink éveken keresztül saját erejükre voltak utalva s míg az összes diákintézményeket az állam budgetjéből tartották fenn, a hasonló zsidó intézmények minden támogatást nélkülöztek? Az elmúlt évben végre kaptak diákjaink egy kisebb segélyt s az új kormány alatt egy nagyobb összeget, mindezt azonban rendkívüli segély címen anélkül, hogy ez a budgetbe bekerült volna.

Grand-Hotel BUCURESTI

A legmodernebb kényelemmel felszerelve. Fürdőszobák, gőzfűtés, lift, telefonok, rádiószalon, olvasóterem fodrászműhely. Bár-Buffer.

Rendkívül leszállított szobaárak!

Más budgetet vár az ország

Képviselő urak! Nagyon szeretném, ha rá akarnék ez alkalon juttatni a közélet minden terén elsőségszerűségeinkre. Fentartom magamnak azonban a jogot, hogy más alkalommal még e kérdésre visszatérjek.

Ami a jelenlegi budget-tervezetettel illeti, meg kell állapítanom — amit egyébként a költségvetés bevezetése is hangsúlyoz — hogy ez a budget úgy általános strukturáját, mint a benne foglalt különböző tételcsoportok elhelyezését nem mutat fel az előző költségvetésekkel szemben. Bármennyire is indokolt volna ez a tény, mégis rendkívül sajnálatos, mert a régi költségvetési rendszer alkalmazása nem felel meg a jelenlegi kormány programjának, az ország pedig úgy a költségvetési, mint az általános politika megreformálását várja

Miért szavazták meg a zsidók a költségvetést

Nem hallgathatom el, hogy a mi sorainkban nagy elégedetlenséget váltott ki az a tény, hogy a mi annyira jogos kívánásainkat: a zsidó felekezet szubvenciójának emelését, iskoláink és diákotthonaink támogatását ezáltal sem vették figyelembe. És mégis, uraim, kötelezve érezzük magunkat arra, hogy megszavaztuk ezt a költségvetést. (Taps a kormánypárt oldalán). Talán népszerűbbek lennénk, ha ellene szavoznánk, azonban az országgal és választóinkkal érzelt felelősségünk tudata nem engedi meg nekünk hogy ebben a súlyos helyzetben más célt kövessünk, mint az állam magasabbrendű érdekeit, amelyek elkerülhetetlené teszik valamennyiünk számára, hogy

A Zsidó Parlamenti Club deklarációja

A Zsidó Parlamenti Club sajnálatlall állapítja meg, hogy az 1929. évi költségvetés semmilyen javulást nem hoz a zsidó felekezet szubvencióját illetően és fenntartja azt az elégtelen összeget, amelyet a zsidó felekezet támogatására az előző költségvetésbe is beiktat. Ugyanakkor a zsidó parlamenti klub annak a fájdalmas meglepetésének ad kifejezést, hogy ennek a költségvetésnek összeállításában alkalmával sem vették figyelembe a zsidó kisebbségnek iskolái és diákotthonainak támogatására való jogát.

Annak ellenére, hogy az ily körülmények között betervezett költségvetés nem elégíti ki a Zsidó Parlamenti Clubot, — figyelembevéve, hogy e budget nem tekinthető a jelenlegi kormány politikája hű tükrének, minthogy az súlyos pénzügyi örökséget volt kénytelen átvenni s a körülmények ereje kényszerítette arra, hogy egy oly költségvetést tegyen magáévá, amely pénzügyi koncepciójától idegen elveken épült fel; tekintettel arra, hogy a rendelkezésre álló rövid idő nem tette lehetővé egy új pénzügyi politika alapjainak megvitatását figyelembevéve azt, hogy a külföldi kölcsön megvalósítása és a lej-stabilizáció keresztülvitele a budget egyensúlyának helyreállítását teszik szükségessé, ami viszont csak az ország áldozatai árán valósítható meg; tekintettel végül arra, hogy a Zsidó Parlamenti Club elemi kötelességnek tekinti azt, hogy az ország valamennyi polgára minden erejéből hozzájáruljon az ország konszolidációjának művéhez, mindezen megfontolások alapján a Zsidó Parlamenti Club, féltetve a

Key-Club

Parfüm
 Eau de Cologne
Lady

áldozatokat hozunk az ország konszolidálása érdekében. (Zajos taps a kormánypárt oldalán). Ezáltal tehát nem térek ki a költségvetés részletes megvitatására és engedjék meg képviselő urak, hogy állás pontunkat a következő nyilatkozatban szögezzük le:

Jogos megjegyzések, amelyeket a költségvetéssel szemben emelhetne, elfogadja azt, támogatását akarván adni a kormányának e szavazattal az ország pénzügyi konszolidációjához. A zsidó parlamenti klub hangsúlyozza ugyanakkor hogy nem fog megszűnni egy pillanatra a zsidó felekezet számára adott szubvenció megnagyobbítását kérni és követelni, hogy zsidó iskolák és diákotthonok még e költségvetési év folyamán megfelelő támogatásban részesüljenek, annak a reményének adva kifejezést, hogy a kormány meg fogja találni a kellő utat, hogy rendkívüli hitelek megnyitásával tegyen eleget jogos kívánásainknak, a jövőben pedig be fogja vezetni az összegeket az általános költségvetésbe épügy, mint a többi kisebbségneké.

Fischer József dr. a nyilatkozat befeljeztével ismét melegen megtapsolták a kormánypárt oldalán.

Arany-, ezüstbevéltás!
 Legelőcsb beszerzési forrás órákban, ékszerekben, valódi ezüst tárgyakban, u. m. gyertyatartók, mesorak és hasonló dísz tárgyakban

Grünfeld ékszerészael
 Cluj, Cal. Reg. Ferd. (v. Wes. M.-u.) 21.
 Nagy raktár alpacca és kina ezüst tárgyakban.

Hirdessen az Uj Keletben

URANIA MOZGO Szenzációs premier!
TOM MIX
 a „cow-boy“ király legújabb nagyszerű kalandorfilmjében:
GÁLÁNS BANDITA
 „Dick Turpin“ világhírű bandita szenzációs és izgalmas kalandjai.
 Monopol Astra-Cinegrafica.

JUOZZ-E MÁR SZTOJKAI-ÁSVÁNYVIZET? A legjobb gyógy- és borviz. Kérje mindenütt. Cluj-i főlerakat: **Bognár és Szántó Rt.**

Popo

A pártok k Popovici Mih laszolt, hosszu tartó expozé mindenekelőtt 1929 évi költs tendő budsei költségvetések azt, hogy az moruság-költs utáni tíz eszté és Románia pénzügyi vis tükörképe. alapján kimu hodott Román lakosainak s málisán 60 m rugion az au sem kívül, mi 60 millió dol Jenni, hogy az szükséglete ki gyis, hogy m vezni a racion tositani tudju Jendületét és talmas gazdas kiaknázását.

Az előző k dig a liberáli gazdasági és vetkezménye a vaggok önök e amelyet még e elő és amelyen sem lehetőség célunk az volt nyire lehetsége vetési readsz vumokat alka getben is, ama ez a költségve rözze vissza. cittel zárult Ebben a költs redukáltuk a mazó bevételi ország realis vissza. egy költségvetési t

Ma már min hogy az ország nélkül gazdas talpra állítani stabilizáció elő súlyozott költs ötmilliárd lejes deficittel, ami az ország törté nem az összes éitakart hiány örökséget veti költségvetési e dozapok: árán kértük Önökt megsvavazását sák a forgalm azért lesz bőto dozatokat kéri suly helyreállí bor, a sör és egyike lesz az amelyekkel er az állam bevéti hodni fogunk.

A pénzügyi különböző olé kára. Megállá nak nincs m költségvetést, sokat hirdetet juk eredmény betszés a korn

Köszö tekne Ami a kise vabóm münd famenti Club megszavazla e az év folyam lehetőségekhez folyósításával lis igényeik Köszönöm a költségvetés

Popovici Mihály újabb adókat helyez kilátásba

A pártok képviselőinek deklarációjára Popovici Mihály pénzügyminiszter válaszolt, hosszu, csaknem két óra hosszat tartó exposéban. A pénzügyminiszter mindenekei között összehasonlítást végzett az 1929 évi költségvetés és az előző tíz esztendő budzséi, majd pedig a háboru előtti költségvetések között és megállapította azt, hogy az 1929 évi budget is egy nyomorúság-kölségvetés, amely a háboru utáni tíz esztendő rossz gazdálkodásának és Románia fájdalmas gazdasági és pénzügyi visszafejlődésének szomorú tükröképe. Az összehasonlító számok alapján kimutatta, hogy a megnagyobbodott Románia budgetje területének és lakosainak számához viszonyítva minimsan 60 milliárd leire kellene, hogy rugon az autonóm szervek költségvetésén kívül, mint például CFR, Legalább 60 milliárdos költségvetésünknek kellene lenni, hogy az országnak valóban minden szükséglete kielégítést nyerhessen. Vagyis, hogy megfelelően meg tudjuk szervezni a racionális földművelést, hogy biztosítani tudjuk az ipar és kereskedelem lendületét és elsősorban az ország hatalmas gazdasági kincseinek eredményes kiaknázását.

A költségvetés korrekciójáról

Az előző kormányok és különösen pedig a liberális kormányok elhibázott gazdasági és pénzügyi politikájának következménye az, hogy most kénytelen vagyunk önkélel hozni ezt a költségvetést, amelyet még az előző kormány készített elő és amelyen már nem volt sem időm, sem lehetőségem, hogy változtassak. A célunk az volt, hogy szakítsunk amennyire lehetséges az eddigi hamis költségvetési rendszerekkel és olyan korrekciómokat alkalmazzunk már az új budgetben is, amelyek lehetővé teszik, hogy ez a költségvetés a reális helyzetet tükrözze vissza. Az elmúlt két évben deficittel zárult kereskedelmi mérlegünk. Ebben a költségvetésben már lényegesen redukáltuk az importvámokból származó bevételi előirányzatot, hogy az az ország reális felvevőképességét tükrözze vissza. Egy jártunk el az összes többi költségvetési tételnél is.

Az új adók

Ma már mindenki előtt kétségtelen az, hogy az országot kölcsön és stabilizáció nélkül gazdaságilag és pénzügyileg talpra állítani nem lehet. A kölcsön és stabilizáció előfeltétele azonban kiegyensúlyozott költségvetés. Az előző budget ötmilliárd lejes deficittel zárult, olyan deficittel, amelyre még nem volt példa az ország történetében. De nemcsak ez hanem az összes többi költségvetésben elakart hiányok voltak. Ezt a súlyos örökséget vettük mi a vállunkra és a költségvetési egyensúlyt csakis nagy áldozatok árán valósíthatjuk meg. Ezért kértük Önöktől az automobil-illetékek megszavazását, a bélyegilletékek emelését, a forgalmi adóbevételek fokozását és azért lesz bátoroságunk Önöktől újabb áldozatokat kérni a költségvetési egyensúly helyreállítására érdekében. *A szesz, a bor, a sör és a pálinka-illetékek emelése egyike lesz azoknak az intézkedéseknek, amelyekkel erre az átmeneti esztendőre az állam bevételeinek fokozásáról gondoskodni fogunk.*

A pénzügyminiszter válaszol ezután a különböző oldalakról elhangzott kritikákra. Megállapítja, hogy a liberálisoknak nincs miért el ne fogadják ezt a költségvetést, amely tulajdonképpen az ő sokat hirdetett konszolidációs munkájuk eredményeit tükrözi vissza. (Zajos becsés a kormánypárt oldalán).

Köszönet a zsidóknak és németeknek

Ami a kisebbségi pártokat illeti, köszönöm mindenekei között is a Zsidó Parlament Clubnak, hogy a költségvetést megszavazta és biztosíthatom arról, hogy az év folyamán a rendelkezésünkre álló lehetőségekhez mérten rendkívüli hitel folyósításával fogjuk vallási és kulturális igényeiket támogatását lehetővé tenni. Köszönöm a német pártoknak is, hogy a költségvetés mellett szavazott. Hangsu-

lyoznom kell, hogy méltányoljuk a kisebbségek jogos kívánságait, iskolák és egyházi intézményeik támogatását illetően. Ki kell azonban jelentenem, hogy nálunk nem hit, hanem lehetőség kérdése az, hogy ezeket a kívánságokat teljes mértékben, ki is elégítsük. Minden érdekünk megkívánja azt, hogy a kisebb ségek kultúrtörvényeit támogassuk, mert amennyivel magasabb nivóra emeljük valamely kisebbség polgárait, annyival megértőbbek lesznek azok a román állam törekvéseivel szemben. És még valamit. Egyáltalán nem lep meg bennünket a magyar part vezetője és bizalmatlansága. Hosszu idő fog eltelni, amíg a magyarság igaz képviselői bizalommal fognak közeledni hozzánk és bizalommal fognak viselkedni aktusainkkal szemben. Addig is biztosíthatom a magyar párt képviselőit, hogy mi nem tesszük függővé magatartásunkat az ő bizalmuk, vagy bizalmatlanságuk kifejezésétől.

Ezután kéri a pénzügyminiszter a költségvetésnek általánosságban való elfoga-

dását, amit a kamara kézfelémeléssel meg is szavaz. Közvetlenül utána Pop-Csiesó elnök golyókkal való szavazásra teszi fel az 1929. évi költségvetést, amelyet a kamara 243 szavazattal, a szocialisták 9 szavazatával szemben elfogadott. A magyarok nem szavaztak.

Megszavazták részleteiben is a költségvetést

Ezután Pop-Csiesó elnök berekesztette a délutáni ülést. A többségi képviselők és szenátorok a külügyminisztériumban gyűltek össze, ahol Mironescu külügy miniszter látta teára vendégül a kormánypárti honatyákat. Este kilenc órakor kezdődött meg a kamara éjjeli ülése, amelyen a költségvetésnek szakaszonként való megszavazása volt napirendre tűzve. A kamara egymás után és minden módosítás nélkül szavazta meg a törvényszakszokat, úgyhogy még az éjjeli ülés folyamán az 1929 évi budgetet a képviselőház végleg megszavazta.

A kamara hétfőn délelőtt már meg is szavazta az új adókat

Bucuresti, december 31. A kamara hétfő délelőtti ülésén megszavazták a globális adó felemeléséről és az ingatlan tulajdon adójának a felemeléséről, valamint az alkohol-illeték növeléséről szóló javaslatokat. Arra a felszólalásra, hogy a különböző részvénytársaságok osztalékainak adóját is emeljék fel, Popovici pénzügyminiszter kijelentette, hogy nincs ellene egy ilyen javaslatnak azonban kéri, hogy a terjesztés be parlamentari kezdeményezésből az ünnepek

után megfelelő törvényjavaslatot. A kamara ezután január 15-ig elnapolta magát.

Az új adókkal az állam jövedelmei 600 millióval emelkednek s így a költségvetés teljesen egyensúlyozva van. Lugojeanunak, aki a mai napon Párisba utazott, így módjában áll meggyőzni a külföldi bankárokat, hogy az általuk kívánt feltételek teljesítve lettek és így a kölcsön megkötése néhány nap kérdése lehet csak.

Elégett egy hajó a marseille-i kikötőben

Páris, december 31. A marseille-i kikötőben tegnap este eddig fel nem derített okokból tűz ütött ki a Paul Lecat gőzhajón, amelyet a kikötői tűzoltóság órási erőfeszítései ellenére sem sikerült még az éjjeli órákban sem eloltani. A gőzös százötven főnyi személyzetét sikerült megmenteni, úgyhogy emberéletben nem

esett kár. Két tűzoltó súlyosan megsebesült az oltási munkálatoknál. A hajó rakományából nem sokat lehetett megmenteni. A tűz kitérrekor a kazánszelepek felnyitkák s az összes szirénák bugásának kísérteties hangjai nagy rettegést keltek a lakosság körében. A kár meghaladja az ötvenmillió frankot.

A francia kormány a mai minisztertanácsban nevezi ki delegátusait a reviziós jóvátételi konferenciára

Páris, december 31. Politikai körökben általános érdeklődéssel néznek a ma megtartandó minisztertanács elé. Valószínű, hogy a mai minisztertanácsban a belpo-

litikai kérdések tisztázásán kívül a kormány ki fogja nevezni a jóvátételi szakértői konferenciára Franciaország szakértőit, akik a többi államok szakértőivel

Palesztinai legfinomabb fajborokat

— de olcsóbbakat is — eredeti üvegekben csomagolva, valamint a legszigorubb rituális szabályok szerint készített pászkát — מצות ארץ ישראל — a palesztinai főrabbinátus Hechserjével szállít eredeti egy kilogrammos csomagokban bármily kis mennyiséget: „Hamizrach“ palesztinai termékek és műipari cikkek behozatali irodája. Cluj, Strada Baron L. Pop No. 10. Kérjük a megrendelni óhajtokat, hogy megrendeléseiket minél előbb küldjék be, hogy a szállítás a kellő időben megtörténhessen.

Mottó: Erez Jiszrael bora elhozza neked a Galutba a Karmel balzsamos illatát. Erez Jiszrael pászkája elhozza neked a Galutba az Émek zamatait és a széder szent estéjén őjelkezik lelked felszabadult testvéreiddel, akik az ország felszabadításának fenséges munkáját végzik. Így, csak így valósíthatja meg „a Zóman cherutenu“ — a szabadság ünnepe — igaz megünneplését.

együtt revizió alá veszik a Dawes-tervezet.

Páris, december 31. Poincaré miniszterelnök ma hosszabb megbeszélést folytatott Briand külügyminiszterrel. Politikai körökben azt hiszik, hogy a két kormányfő a jóvátételi szakértői konferenciára kijelölendő francia szakértők személyére vonatkozólag folytatott megbeszélést.

Deputátok, szenátorok, prefektusok, előkelőségek találkozóhelye

A főváros szívében.

„Restaurantul Cluj“

Bucuresti, Str. Ilfov 4, A főpostával szemben, a Grand-Hotel és a Casa Depunerii mögött, a Calea Victoriei mellett.

Bukarest legnagyobb erdélyi étterme

A kolozsvári New-York volt bérőjének Friedmann Marci özvegyének étterme.

Kiváló erdélyi konyha. Elsőrangú italok. Tökéletes kiszolgálás. Egész éjjel nyitva. Menürendszer. Szolid árak

Éjjel után korhely- és babeves. Hirneves Jazz és cigányzene.

Színhagyott és kopott

nyakkendőjét nedobja el.

T ujjáalakítja TOLEDO

kézimunkaszalon és előnyomda Cluj, Calea Regele Ferdinand No 8. (volt Berényiné-féle tizlet, Sipoș udvarában)

Az Erdélyi Keren Hajjeszód nagynevű vendégének, Dr. Abeles Ottó, a Wiener Morgenzeitung v. főszerkesztőjének művei:

Die Genesung

Kötemények. Ára kötve 60 lej.

Besuch in Erez Israel

A szerző legutóbbi palesztinai tanulmányutjának leírása. Ára kötve 62 lej.

Raphaték az Uj Kelet könyvosztályában.

Könyvelési és üzleti könyvek

különböleges vonalzását készíti a

Cartea Românească

könyvgvár — Cluj pontosan, jól és olcsón

Magyarország a válópörök eldorádója

A külföldiek száza jönnek Budapestre válópörök lebonyolítására

Budapest, dec. 31. Pesthy Pál igazságügyminiszter egy felsőházi beszédében kilátásba helyezte az elválások megnehezítését. A miniszteri kijelentés sok megbeszélésre adott alkalmat és általában megdöbbenéssel fogadták azt. Hiszen államérdek, hogy szerencsétlenül élő házaspárok ne legyenek egymáshoz láncolva, ha már az ugynevezett „rózsalánccok” nem kötik őket egymáshoz. Az bizonyos, hogy Magyarországon könnyű elválni, ha összehasonlítjuk a külföldi házassági törvényekkel.

Olasz házaspárok, akik Pestre jönnek elválni

Külföldön is közismert a magyar házassági törvény liberális volta és nem ritka jelenség, hogy külföldi házaspárok Budapestre jönnek elválni. Budapestben örökbefogadják magukat, majd a 77. szakasz A) paragrafusa alapján megindítják a megállapodásos válási eljárást és — elválnak. Főként Olaszországból jönnek az utóbbi időkben sűrűn házaspárok, kik Pesten válnak el. Azelőtt Franciaországba mentek, de rájöttek arra, hogy a válási akaratok számára Budapest még nagyobb paradicsom, mint Páris. Azóta Budapestben válnak.

A Budapesti házasságokat felbontó olasz házaspárok fantasztikus történeteket beszélnek el arról, milyen nehéz Olaszországban elválni, sőt csaknem lehetetlen. Odáig zengenek arról, hogy milyen liberális a magyar házassági törvény, amelyet most akar megreformálni az igazságügyminiszter.

Folyton szaporodik a válások száma

Bizonyos, hogy egyre többen válnak. Két oka van a válópörök szakértői szerint a válásoknak. Az egyik ok a nyomor. A másik az, hogy a háborút követő zűrzavaros időkben olyan házasságok kötődtek, amelyeket nem fontoltak meg eléggé előre a házassulandó felek. Ezek az ugynevezett könnyelmű házasságok. Képzeljük csak el, hogy 1922-ben, 1923-ban, a konjunktúra tetején a fiatal, gazdag tözsdés megmősiült. A nő, akit feleségül vett, a legnagyobb igényeket viszi a házasságba. Hogy él ma, 1928-ban ez a házaspár? Nem csodálatos ezek után, hogy a tözsdésházasságok, amelyeket az utóbbi nyolc évben kötöttek, javarészt rosszul sikerültek. Hiányzik az új házasságokban a házasság stabilitását biztosító két pillér: a szeretet és az anyagi függetlenség. S ezért természetesen nem születik meg a gyermek, a házasság boldogságának a biztosítója.

A nyomor még talán nagyobb házasságbontó ok, mint a könnyelműen elhatározott házasságkötés. A fiatal házaspárok jelentékeny részének nincs önálló lakása. Vagy hónapos szobákban laknak, amelynek kényelmetlenségeit és hátrányait mindenki ismeri, vagy az egyik fél szüleinél, ami igen nagy baj szokott lenni. Nagyon gyakran nehéz az apóssal és az anyóssal a harmóniát fenntartani. Súlyos fizikai hiba az is, hogy a férfiak átlaga műveltségben, lelki színvonalban nagyon visszafelé fordult a háború alatt, éppen akkor, amikor a nők ellep-

ték a szellemi és gazdasági pályákat. Pedig nagy hiba a házasságban az, ha a nő szellemileg felette áll a férfinak. Nincs rendes lakás, a házaspár igyekszik ott vigasztalást, szórakozást találni, ahol tud. A hónapos szobában nem találják örömet, elmennek a kávéházba, leszögezik magukat egy asztalhoz, ami nem mindig a legmulatságosabb dolog. A férfinak kártyára vagy ivásra támad kedve, a nőnek táncolásra. Nincs gyermek. A felbontott házasságok legnagyobb része tulajdonképpen gyermektelen.

Javakorabeli férfiak nőiülnek

A házasság pszichiaterei szerint nagyon árt a házasság intézményének az a tény, hogy a férfiak ma csak nagyon későn tudnak megházasodni. Rendszerint csak javakorabeli férfi tud arra gondolni, hogy családot alapítson. Az élet küzdelmeiben kifáradt férfi pedig már nem tudja oly könnyedén elviselni az apróbb surlódásokat, mint a fiatalember. Viszont érdekes, hogy a korkülönbség egyáltalában nem árt a házasságoknak. A legkritikább eset az, hogy idős férfi és fiatal nő, fiatal férfi és idős nő, azért válnának el egymástól, mert nagy korkülönbség van közöttük. Sőt a korkülönbséges házasságok legnagyobb részben jól szoktak sikerülni. Persze inkább akkor, ha a férfi idős és a nő fiatal.

A nők férjhezmenési esélyei ma nagyon megcsökkentek. Így aztán nagyon sok nő megy férjhez kényszerűségből, megfontolás és meggondolás nélkül.

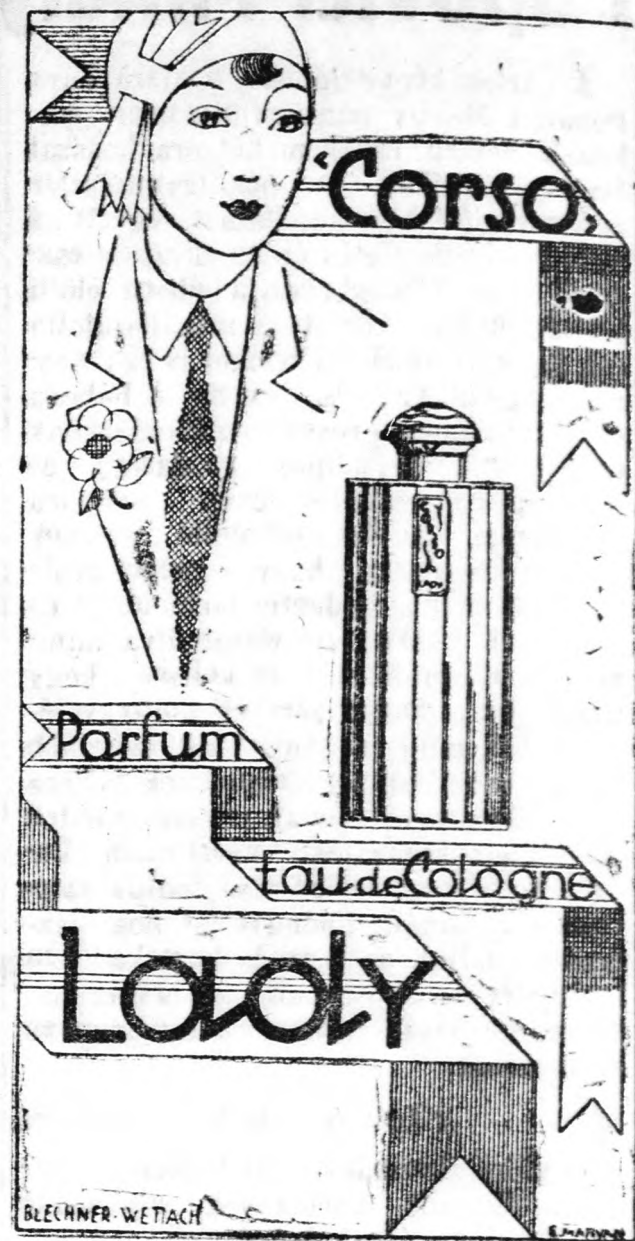
Talán érdekes megemlíteni azt, hogy egészen ritka az az eset, hogy a házaspár házasságtörés címén kéri a házasság felbontását. Ilyenkor az a fél, amelyik a házasságtörést elkövette, minden feltételbe beleegyezik és szívesebben fogadja, hogy az ő hibájából bontsák fel a házasságot, minthogy a házasságtörés bélyegét süssék rá. A házaspár javarésze megállapodásos alapon a 77. szakasz A) paragrafusa alapján válik. A válások 80 százaléka megállapodásos válás. Így sokkal ha-

marább megy a házasság felbontása, három-négy hét alatt lebonyolítható az egész. Természetes, hogy az ugynevezett középosztályban fordul elő a legtöbb válás. Itt a gazdasági viszonyokban keresendő a hiba. Hogy mennyire nagy szerepeket játszik a házasságban az a tény, hogy a gazdasági viszonyokkal nem tudnak megbirkózni a házaspárok, arra jellemző megemlíteni, hogy a budapesti válópöröknek ma már 90 százaléka szegényjogn folyik. Ezzel szemben megnehezíti a válást az, hogy legtöbbször hiányzik a pénz a hozomány visszaadására, különlakás vételére, ügyvédi és egyéb költségekre.

Az álházasságok is szaporodnak.

Az álházasság egészen speciálisan magyar dolog, valószínű, hogy a külföldön ezt az intézményt nem is ismerik.

Tudnillik a trianoni békeszerződés óta azok, akik elmulasztották az optálást vagy egyéb okokból nem szerezték meg a honosításukat, folyton félhetnek attól, hogy a kiutasítás pallosa fejük felett lebeg. Így azután sok olyan nő köt álházasságot, akik egyébként kiutasítatnának az országból, de azért,

hogy férjét vásárol magának, itthon maradhat.

Főként artistanők azok, akik szívesen férjhezmennek, anélkül, hogy tényleges házasságot akarnának kötni. Ezek felett nem a kiutasítás réme lebeg, hanem egészen más okok. Reputációjukat nagyon jól aláfesti az a hangzatos név, amelyet megvásárolt férjük által szerznek. Ezeket az álházasságokat természetesen fel is bontják, de úgy, hogy a hölgy továbbra is viselheti a férje nevét. Természetes, hogy az álházasságok meglehetősen komolytalanná teszik a házasság intézményét, hisz legtöbb esetben a házassulandók megállapodnak a válóper napjának időpontjában is. Az ilyen álházasságok ellen azonban nagyon nehéz védekezni.

Sikertelen békéltetések.

Jellemző arra, hogy azok a házaspárok, akik a válóperet benyújtják, mennyire komolyan veszik elhatározásukat, hogy nagyon ritkán történt meg, hogy a bíróság ugynevezett békéltetése sikerrel végződjék. Ma már üres formalitássá sekélyesedett a békéltetési kísérlet, pedig a bíróság ügyel arra, hogy az komoly formák között játszódjék le, az ügyvédek, akik a házaspárokat befolyásolják, kiküldik a teremből, csak a bíró marad a házaspárral és a békéltetési kísérlet — mégsem sikerül. A válóper ritkán vonják vissza.

Súlyos probléma a válás a mai világban, amikor a házasság intézménye recseg ropog és folytonosan reformok szükségességét emlegetik. Ha a kényelmes szőlyöngy elterpeszkedünk és mulatekunk a francia válóperes vigjátékok sikamlós jelenetein, bizony nem gondolkunk arra, hogy minden váláshoz mennyi elfromlott élet, sóhaj és könnyecsopp emléke tapad.

Boldog újévet kíván vevőinek, valamint a fogyasztóközönségnek a „Schmolipasta” R. T. képviselője: Reisz Emanuel.

Butorárleszállításra

határoztuk el magunkat, hogy üzemünk munkásait foglalkoztathassuk, ha tehát

olcsó és jó butort

Bösendorfer, Stingl, Wirt, Productivgenossenschaft és Hoffmann

zongorát, pianinót,

akar vásárolni, ne sajnálja az utat Marosvásárhelyre és tekintse meg

Székely és Réti

butorgyár rt.

hatalmas raktárait. Hiteleképes egyéneknek kedvező fizetési feltételek

**Nemesak papíron, nemesak reklámban,
de a valóságban is!**

A legjobb árut adjuk, a legolcsóbb áron!

Gólya-áruház Cluj,

Calea Regele Ferdinand 11. — Telefon 957.

„UNIO” vegyileg fest, tisztít, Cluj.

Vidéki megbízásokat gyorsan és pontosan szállítunk.

Kedd, 1929

Köpes

Azoknak ról, akik jártak ott, lejtették, hó lagon van, úgy adom ket egy egé ahogy jöttel

Más ország a határon, életheti viss nem. Ha má vizsgálaton tal olasz f többször is Ez talán az ahl — a há razzájakat ta

Az egyik olasz márt a Stampa cí ra. Kérdezet nek a lapja szí a kezét d lém fujja: volunk a Tanuljam n Olaszországt ejsem ki N eim mondjam lom senkítől szagondolól hogy valaki — azt mond ber sohse tá kém vagy e gótt.

Ezeket nem rossz híreke országról. M tet követtek nek. Ezeket lehet érteni.

Abbáziában van Abbázia ből el. Az a képeken tílos olasz. Ez is e oz a legjobb magyarán.

A penzioba egyszer azt valamelyik b ir fél-minde társaságban gyarájku, a t vát és olasz ki rfejelthe Ferencet A bamar elfele donkinek a o Imre. Die Z

Allandóan belik, a vilá gerparton a 42 szoba Az ják — mert ban és a mo bában játsza. külön. A fel szony: Szél

A világhirű csődbe ment volt Rengét kihozni. Az vállalat, az most ez tar a közlekedés hajók menne Maroo-társas emeletes épí nyükön a ve

Kint voltat res nemet tr Remeke az é művészetnek látni. A villa

Képeslap Abbáziából

Azoknak akarok írni valamit Abbáziáról, akik régen ott jártak (és mennyien jártak ott) és akik ma már talán el is felejtették, hogy ez a fürdőhely még a világon van. Nem fogok rendszert tartani, úgy adom az impresszióimat, amelyeket egy egész hosszú ősön át kaptam, ahogy jöttek.

Más országban, ha az ember átmege a határon, megvizsgálják az utlevelét és elteheti vissza a zsebébe. Olaszországban nem. Ha már keresztül is mentél a határ vizsgálaton és már bent robogsz a vonattal olasz földön, még egyszer vagy még többször is kéri, hogy igazold magad. Ez talán az egyetlen állam a világon, ahol — a háború után tízévvvel — repülő-razziákat tartanak a vonatokon.

Az egyik abbáziai kávéházban egy olasz mérnökkel ülök. A pincér leleszi a *Stampa* című olasz lapot az asztalunkra. Kérdezem a mérnököt: Ez Mussolini-nek a lapja? — A mérnök az ajkára teszi a kezét és halom, ahogy vékonyan felel meg: „Pszli”. Amikor aztán kívül voltunk a helyiségen, kikaptam tőle. Tanuljam meg azt — mondja — hogy Olaszországban nyilvános helyen soha ne ejsem ki Mussolini-nek a nevét, se azt ne mondjam, hogy Duce. Ugy-e nem halom senkitől ezeket a kifejezéseket? Visszagondolok: valóban nem emlékszem, hogy valaki kimondta volna. No, lássát — azt mondja. Maga se tegye. Az ember sohse fudhatja, hogy ninos-e egy kém vagy egy titkosrendőr a háta mögött.

Ezeket nem azért mondom el, mintha rossz híreket akarnék terjeszteni Olaszországról Mussolini ellen sok merénylőt követek el. Még most is mindig félnek. Ezeket az intézkedéseket tehát meg lehet érteni.

Abbáziában egyetlenegy mozgószínház van Abbázia magyarokból és németekből el. Az abbáziai mozgószínházban a képeken tíz más felírást használ, mint olasz. Ez is egy intézkedés... csak hogy ezt a legjobb akarattal sem tudom megmagyarázni.

A penzionban, ahol laktam, játszottuk egyszer azt a barkochba játékot, hogy valamelyik betűből annyi világhírességet ír fel mindenki, amennyit csak tud. A társaságban én voltam az egyetlen magyarajku, a többi mind német, cseh, horvát és olasz volt. Az M-ből én mindenkit elfelejtettem Molliert, de felírta Molnár Ferencet. A K-betűnél pedig láttam, hogy hamar elfelejtették Klabundot, de mindenkinek a céduláján rajta volt Kálmán Imre, Die Zirkusprinzessin.

Állandóan Abbáziában lakik Jan Kubelik, a világhírű hegedűművész. A tengerparton a Nordstrandon van a villája: 42 szoba. Azért van ennyi — azt mondják — mert a durk is egy másik szobában és a mollt is megint egy másik szobában játsza. És a fűz is és a cisz is külön. A felesége szép, aranyoska asszony: Szél Marianne.

A világhírű Breimer-pansio most őszel esőbe ment. Kétszer olyan nagy, mint volt. Rengeteget investált, nem tudja kihozni. Az egyetlen magyar hajózási vállalat, az Adria átalakult Costiera-vá, most ez tartja fenn végig a Quarnerón a közlekedést. Velencébe már nem gőzhajók mennek: motoroshajók. A San Marco-társaság tulajdonai. Gyönyörű két emeletes építmények. Hóféhérek. Kéményükön a velencei oroszaiók képével.

Kint voltam Karlheinz Martin, a híres német rendező lovransai villájában. Remeke az építkezésnek és a berendezőművészetnek. Martin: kispap volt. Ezt látni. A villa frontja tele van szentképek-

kel. De azért ő rendezte Büchner Dantonját a Magyar Színházban.

Abbáziába a szegény ember is elmehet. Husz líráért kifogástalan penziont lehet

kapni. Ez körülbelül ötezer lej. Fürdés és evés: ezer lej. Hát ez lejből komplett, higiénikus élet. Nap, viz, levegő.

Révész Béla író itt gondolkodik. Gróf Lónyay itt nem gondolkodik. Mindkettő-

re nagyon jó hely Abbázia.

A jegyzeteim közt nagyon sok apróság van. Majd egyszer megint lapozgatok bennük.

Benamy Sándor

Landau képviselő interpellációjára az igazságügyminiszter kijelentette, hogy módosítja az állampolgári törvényt

Hontalanok ezreinek ígerte meg Junian igazságügyminiszter az állampolgári jogot

(Bucuresti-Bukarest, december 31. Az Uj Kelet tud.) A kamara tegnap délelőtti üléset tíz óra után néhány perccel nyitotta meg Populesco István elnök Napirend előtt elsőnek Landau Mihály beszárabiai zsidó nemzeti képviselő szöveget fel, aki kérdést intéz Junian igazságügyminiszterhez, vajjon tudomása van-e az igazságügyminiszternek arról, hogy az 1924. évi állampolgársági törvénynek az a része, amely a csatolt területek polgárainak jogi helyzetét rendezi, különösen a törvény alkalmazásának módja miatt mely elégedetlenségekre adott okot. Landau hivatkozik különösen a törvény 56. és az ezt követő paragrafusokra. Annak ellenére, hogy a törvény végrehajtási utasításába bevezetik azt a nemzetközi egyezményekből folyó elvet, hogy „román állampolgárokra lesznek és maradnak mindezek, akik 1924 február 24-ig nem optáltak valamely más állampolgárságra anélkül, hogy bármely formalitásnak eleget tennék”

a törvény mégis számos formális végrehajtási irja elő és egész sereg kivételt sorol fel, amelyek e rendelkezésnek az idők szellemében való végrehajtását teljességgel lehetlenné tették.

— Minthogy a fentemlített törvény végrehajtási utasítása — mondotta Landau képviselő — lehetőséget nyújt hatósági kellemetlenkedésekre, a csatolt területeken az elégedetlenségnek és az elkeseredettségnek atmoszférája alakult ki azok között, akik örömmel akarták a román állampolgárságot magukévá tenni. Talán elegendő megemlítenem annyit, hogy bár a törvény intenciója nem az volt, hogy megfosssa az ország lakóit állampolgári jogától, ennek ellenére egy önkényes és formalizmusokhoz ragaszkodó eljárás következtében a polgárok ezreit fosztották meg természetes joguktól. Legtöbbjüknek olyan formalitásoknak kellett különböző fórumok előtt eleget tenniük, amelyek nélkül is meg kellett volna kapniuk az állampolgárságot úgy az alkotmány, mint a békeszerződések értelmében. Ennek a szomorú állapotnak meg kell szűnie, mert modern államban nem képzelhető el pániának egy kategóriája, akik minden védelmet és életperspektívát nélkülöznek.

Hozzávetőleges számítás szerint Beszárabban több mint nyolcezer, Bukovinában és Erdélyben körülbelül 5-5 ezer család maradt állampolgárság nélkül, túlnyomó többségben zsidók.

Es ebben a számban nincsenek belefoglalva mindezek, akik nem jártak utána, hogy a különböző központi és helyi bizottságok által kért akták sorozatát megszerzzék. E helyzet következtében kérdem az igazságügyminiszter urat, nem tartja-e szükségesnek, hogy még ebben a szesszióban a kamara és a szenátus szavazata alá bocsássa

az állampolgársági törvénynek olyan modern szellemben való módosítását, amelyben a hatósági rosszindulat és kellemetlenkedések nem lesznek többé lehetőségek.

Tűrhetetlen az a helyzet, hogy lakosok

ezreinek emberi jogai legyenek veszélyeztetve, hogy lakosok ezrei legyenek a hatósági ágensek kénye-kedvének kiszolgáltatva és állandóan kiutasítással fenyegettetve, kérem az igazságügyminiszter urat, hogy a törvény módosításáig is adjon rendeletet arra vonatkozólag, hogy azokat, akiket nem ismertek el román állampolgároknak, ne inkadrálják őket az idegenellenőrző hivatal hatáskörébe és semmilyen intézkedés ne tétessék ellenük, míg egy alaposan átgondolt és méltányos szellemű törvényt ez a kérdést véglegesen meg nem oldja.

Junian miniszter válaszol

Landau interpellációjára Junian igazságügyminiszter a kamara vasárnap délutáni ülésén, a költségvetés általános ságban való megszavazása előtt már válaszolt is.

— Meg kell állapítanom, — mondotta az igazságügyminiszter — hogy az állampolgársági törvény végrehajtása a lakosság egy jelentős részének helyzetét hagyta bizonytalanságban. Az állampolgársági törvény 56. paragrafusa szerint csakugyan állampolgárokra válnak az 1924 február 24-ikén itt lakó polgárok minden formalitás nélkül. A 67. paragrafus azonban a törvényhozóknak egy figyelmeztetésből kifolyólag a naturalizálás módjait írja elő olyan lakosok számára, akik bizonyos formalitásoknak nem tesznek eleget. Még az állampolgársági törvény vitája idején felhívtam az elhunyt Marzescu akkori igazságügyi miniszter figyelmét arra, hogy a 67. paragrafusban való alkalmazása a törvénybe, mert az az állampolgári jog megvonását jelenti olyan lakosoktól, akiknek a békeszerződések és azoknak az 66. paragrafusban való alkalmazása a jogot megadja. Röviddel a törvény életbe lépte után annak előadója, az elhunyt

Vladimir Atanasovici is elismerte, hogy ez a diszpozíció egy igazságtalan helyzetet teremt.

Mihelyt az igazságügyminisztérium élére kerültem intézkedtem az irányban, hogy a probléma tanulmány tárgyává tétessék és már előkészítés alatt áll az a törvényjavaslat, amely orvosolni fogja ezt az igazságtalan helyzetet. A törvény módosítása biztosítani fogja azoknak, akik a 64. paragrafusokban előírt formalitásoknak nem tettek eleget, állampolgársági joguknak elismerését, annál is inkább, mert azt a békeszerződések is garantálják. Remélem, hogy ez a kijelentés ki fogja elégíteni Landau képviselő urat és mindezeket, akiknek nevében beszélt. (Taps a kormánypart oldalán.)

Szabó Jenő

divatkülönlegességek nagyruházában Nagy újévi vásár!

1 m. mosott vászon	Lej 29.—
1 m. mosó crepp	" 33.—
1 m. flanel	" 33.—
1 m. diff. in flanel pasztel színekben	" 48.—

Rádió-amatőrök!

A berlini nemzetközi Rádió-Világ kiállítás összes újdonságai kaphatók. Kérje saját érdekében a most megjelent terjedelmes árjegyzékünket.

A most megnyílt

RÁDIÓ-Szalónunkban

díjtalan bemutatás. Saját modernül felszerelt Rádió-Szanatórium

ELECTRICA

Cluj, Piata Unirii No. 28.

Eladás nagyban és kicsinyben!

Eladás nagyban és kicsinyben!

Csak az autók, autókarosszériák és szerkezeti alkatrészek forgalmi adóját emelte fel a kormány

Az adóemelés semilyen más cikkre nem vonatkozik

Berlin, december 31. A beérkezett jelentések szerint egész Északnémetországban tovább tart a sűrű köd. A hamburgi kikötőben tegnap egész napon át szünetelt a hajóforgalom. A déli órákban már több mint harminc gőzös várakozott kifutásra a kikötő bejáratánál, de az Elbe torkolata felett is olyan sűrű volt a köd, hogy nem is lehetett gondolni a horgnyok felszedésére. A kikötőtől ötven kilométernyi távolságban

egy gőzös elsílyedt. Valószínűnek tartják, hogy azzal a holland hajóval ütközött össze, amely tegnap a késő délutáni órákban súlyosan megsérült és segélykérő jeleket adott le. Estefelé a köd kissé felszálott s ekkor több gőzös elindult tengeri útjára.

Az Északi és Keleti tenger többi kikötőiből hasonló közlekedési zavarokat jelentettek.

Szarajevó mellett meggyilkoltak egy hamburgi kereskedőt

Szarajevó december 30. Titokzatos gyilkosság tartja izgalomban a Szarajevó közvelen közelében levő Alipasin-Moszt község lakosságát. Csütörtökön reggel borzalmasan megcsónkított testtel, holton találták meg lakásában Taquor Taquorian örmény kereskedőt, aki csak néhány hónappal ezelőtt költözött a faluba. Taquor Taquorian külön ember hírében állott, akinek házat szinte babonás félelemmel kerültk a faluslak.

A nyomozás eddig produkált adatai szerint Taquor Taquorian hosszú éveken keresztül Hamburgban lakott. A hatvanéves magányos ember nagyszabású pénzügyi tranzakciókat bonyolított le a német kikötővárosban, nagy vagyont szerzett és nemrégiben elhatározta, hogy visszavonul az üzletől. Korábbi utazásai során sokat járt Boszniában, többször megfordult Szarajevóban és környékén is és a kereskedőt annyira megragadta a bosnyák vidék vadregényes szépsége, hogy különös dologra határozta el magát. Ugy döntött, hogy üzleti ügyeinek likvidálása után a Szarajevó melletti Alipasin-Mosztba költözik s a gyönyörű fekvésű boszniai községben éli le hátralevő napjait.

A dusszágad kereskedő eladta minden ingatlanát, pénzzé tette követeléseit és néhány hónappal ezelőtt megjelent Ali-

pasin-Moston. Az örmény tőkepénzes Szarajevóból hozatott építőmestert és rövid idő alatt gyönyörű új lakóház emelkedett a község legszebb helyén: Taquor

Taquorian háza. Taquor Taquorian pom pássan berendezett lakásába egy öreg gazdasszonyon kívül senkinek sem volt bejárása, annál nagyobb megdöbbenést keltett tehát az a hír, amely csütörtökön terjedt le Alipasin-Moston: Taquor Taquorian meggyilkolták.

A kereskedő gazdasszonya csütörtökön délelőtt, mint rendszeren a reggelit akarta bevinni Taquor hálszobájába. A gazdasszony többszöri kopogtatásra sem kapott választ, nyugtalanodni kezdett és hangosan dörömbölt az ajtón. Amikor erre sem kapott választ, lerohant az utcára, fellármázta a szomszédokat, akiknek segítségével azután feltörte az ajtót. A szobába lépve, borzalmas látvány tárult a szemük elé. Az ágyon lefőgő lábakkal, holton hevert az öregember. A holttest nyakán, fején és törzsén egymást érték a borzalmas nagyságu szurt sebek, egyik füle levágva a földön feküdt, koponyája pedig szinte kettészakadt egy baltacsapástól.

A gyilkosságról nyomban értesítették a hatóságokat. Szarajevóból hivatalos bizottság szállt ki a helyszínre és nyomban kihallgatta a meggyilkolt kereskedő házvezetőjét, aki a leghatározottabban kijelentette, hogy az ő tudásával hetek óta senki sem járt a házban.

Mit eredményez az új bélyegtörvény?

Írta: dr. Kepes Imre, ügyvéd

Beszéljünk nyíltan.

A Maniu-kormány első törvénykezése, mellyel a már eddig is túrhetetlenül bonyolult és magas bírósági illetéket leegyszerűsítés helyett az egész vonalon újabb 20 százalékkal emelte, kinos meglepetést hozott.

Minden fogyasztási adó igazságtalan, de legigazságtalanabb az igazságkeresés megadóztatása. Ennek ingyenesnek kellene lennie minden vonalon, minden rendű és rangú polgár számára.

És mi ma a helyzet? Egy 200 lejes pernek lefolytatása 650-700 lej készpénzkidásába kerül magának az ügyvédnek és midőn ennyi befektetés és detektívregénybe illő futkározás után kiszáll az árverezéshez, legtöbbször hült helyét találja a lefoglalt tárgyaknak. Elvitte azokat vagy a stabilizált nyomor, vagy a regábeli adótörvény, amely nem is értesíti az előző foglalókat, úgy hogy valósággal felhívja az adósokat a hitelezők

kijátszására. Erre az ügyvéd kénytelen saját ügyfelétől kérni készkiadásait, amit legtöbbször nem kap meg, annál kevésbé idegfelelő munkája díját.

A következmény? Ezer lejen aluli ügyeket komoly ügyvéd, aki vigyáz kliense pénzére, ugyszólván egyáltalán nem vállalhat. Birtokomban van egy gyergyói kollegám levele, melyben visszautasítja egy megbízómat azon számszerűleg kifejtett indoklással, hogy 5000 lejen aluli ügyeket nem vállal, mert azokra legtöbbször esetben ráfizet.

Sikerült tehát a regábeli állapotokkal „egységesíteni” a századokkal fejlettebb erdélyi és bukovinai igazságszolgáltatást.

A szegény embernek tehát, akinek sokszorosan jobban fáj az ő 200 leje, mint például a Banca Romeneascanak egy 200.000 lejes követelése, nincs többé igazságszolgáltatás.

És most mindennek tetejébe egy újabb súlyos emelés.

Az eredmény nem fog kézni. Az amugy is agyonzaklatott pár bíró 20 százalékkal megint több időt fog tölteni a bélyegzés folytonos kiszámításával és ellenőrzésével, mert minden hiányzó bélyegért anyagilag felel. A perek tehát ezentul nem négy, hanem öt éveg fognak tartani, kivéve a szegény emberekét, mert azok, — szerencsésükre talán — többé egyáltalán nem fognak perelhetni.

Beszéljünk nyíltan: nem ezt vártuk az új részsímtól.

Nincs senki köztünk, aki a külföldi kölcsönt és ennek előfeltételét a deficit eltüntetését s ha ez másképp tényleg lehetetlen volna, új terhek átmeneti szükségességét tagadni merné, noha a kilencmilliárdnyi hadügyi költségvetés egy 38 milliárdos budgetben megdöbbenően hat.

De kérdezte volna meg Popovici pénzügyminiszter előzőleg dr. Popa Adám

Meghülés!

Kezdetben nátha és rosszullét... azonban köhögés és torokgyulladás, sőt spanyolnátha és más komolyabb megbetegedés is következhet.

Segítenek ezen az **Aspirin** tabletták

avilágszerte ismert és minden meghüléses megbetegedésnél bevált fájdalomcsillapítók

De valódi Aspirin-tablettáknak kell lenni, az eredeti „Bayer” csomagolásban.

prefektusunkat, vagy az erdélyi ügyvéd kar bármely más értelmes tagját. Ő pere miatt meg lett volna győzve, hogy lehet úgy is venni a balkézrel, hogy a jobbkez ugyanakkor adjon is valamit.

Emelje a miniszter — ha már illetékek vannak még hozzá emelésük is nélkülözhetetlen — felszázalék helyett másfélszázalékra minden per beadási illetéket, csakis bélyegben leróva. De ezenkívül aztán ugyanannál a bíróságnál egészen az ítélet kézbesítéséig semmi néven nevezendő bélyeg, se illeték ne terhelje a feleket. Fellegbezésnél félszázalék, másodfokú fellebbezésnél újabb egyszázalék volna szedhető mindig csak bélyegben.

Ugyanakkor pedig egyetlen szakaszos törvénnyel bocsássák szélnek a tömérdek portarelt és minden törvényszéknel a több tucatnyi portarel hivatalnokot, akikre soha semi szükség nem volt, de fenti egyszeri illetékezés esetén aztán igazán mehetnének valami hasznos foglalkozásra. Mert ha így tart, az erdélyi ügyvédi kar állandó és egyhangu tiltakozása dacára megérijük, hogy csak a sziguranca után fogják őket leépíteni.

Pénzügyminiszter ur! Vegyen ceruzát és csináljon fenti két összefüggő javaslat alapján egy rövid kis számítást. Meg fogja látni, hogy üzletnek is, igazságnak is a miénk a jobb.

Az erdélyi ügyvédi kar pedig mind addig nem hagyja abba megkezdett küzdelmét, amíg fenti javaslatok figyelembevételével nem hoznak egy, a kisemberekre is tekintő, amellet a bírakat ér ügyvédek felszabadító leegyszerűsített, valójában jó új bélyegtörvényt.

— Dr. Mandel fordító iroda Str. Ratiu 3. Telefon 831. Román, angol, francia, német, olasz, szláv fordítások, levelek, kérvények, tudományos, irodalmi és közgazdasági cikkek. Másolatok, sokszorosítások.

— Dési előfizetőink figyelmébe. Dési előfizetőink és olvasóink tudomására hozzuk, hogy az Uj Kelet fiókkiadóhivatalának vezetését Singer Zoltán ur vette át, aki minden előfizetési és hirdetési megbízást elfogad és akihez minden reklamáció és panasz intézendő.

* Füzetek és iskolaszerek legolcsóbban a „Safurth”-ban.

* Olcsó gramafon és legjobb lemezek a „Safurth”-ban Cluj. P. M. Viteazul. Kérjen ingyen katalógust.

Fütsön Fischer éleával

Telefon 1300

Repülőhídon túl.

Ort. zsidó fiuinternátus Lőcsén

Német nyilvános reálgimnázium.

Alapos iskola kiképzés, intenzív nyelvoktatás (Német, francia). Talmud oktatás. Elsőrendű nevelés, gondos pedagógiai felügyelet. Modernül berendezve. Kiváló ellátás. Előkészítés magán- és felvételi vizsgára. Kivántra prospektus. — (im):

Reich - Fiuinternátus — Lecova
Kassa (Kosice) mellett.

Info: mációval szolgál: a „SAFRUTH” könyvkereskedés Cluj.

Késműves, orvosi műszerész, nikkelező-telep!

Fried Jenő

Strada Matei 2. szám.

Acélárúkülönlegességek raktára, kocsolyák gyári árban, nagy választékban. Sakterkések, konyhakések, ollók, zsebkések, borotvák a legjobb minőségben kaphatók.

Ne mulassza el próbavásárlást tenni!

1 pár tartós téli angol harisnya	Lej 75.—
1 pár tartós téli sportharisnya	„ 65.—
1 pár tiszta gyapjú női harisnya	„ 135.—
1 pár Adesgo selyemharisnya	„ 189.—
1 pár női meleg kesztyű	„ 48.—
1 darab női reformnadrág egész jó minőség	„ 85.—
1 darab női reformnadrág egész meleg	„ 155.—
Gyermek mackónadrág	Lej 260.— és fejjebb.

Ne mulassza el próbavásárlást tenni!

Minden újóvi vásárt felülmúló occasio a HELIOS cégnél Cluj, Főter 7.

Sok fél nem sorolt téli árú, női és férfi, valamint gyermek köntött árú melyek lezárt árakkal lesznek kérésre.

Kedd, 1929. január 1.

Vé

bo

Belgrád. Zágráb kögyorsvona renece me Jesenica, közelében szikladaralekedésre. A vasúti sása a sz az állomás

Hétisko

Egy ku

(Cluj-Kol) Kelet tudós haju, szak ma délelőt Megtört a ruha, a cip tótt fel, a s be és ki.

A topron holean dete bünügyi osz rendőrtiszte maga a furosa nézésü embe ból állított foglalt helye szünet után kezdett:

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánátság zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámor Ferenc.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A kérdezés verse

Ismernek-e a csillagok bennünket
s a földnek léptünk célja ismerős?
Ki tudja mért, ha vérünk tüze büntet,
ki tudja mért tipor a gyöngén a erős?

Valaki él a céltalan szavakban,
a hópehely csillagában álom él,
nincs lánc, melyik ne tudná a célját
és nincs, ó nincsen meddő szenvedély.

Pillantásunk bölcsője a földnek,
végzet vagyunk és végzetet vetünk
és holnap talán áldássá derülhet
ami ma keserves jelenünk.

Áhítattal, borzongva keresgélem
a magamban élő káoszt, ami hajt
s a révre várok. Ki tudja merre réved
s rapszódját rejt-e, vagy sóhaj?

Minden jel csak: halál és küzdelem,
égő piros és mély halotti szín,
már nem tudom: az öröm-e a bánat
és nem-e gyönyör a mindennapi kín?

Salamon László.

— Párisban megbukott Bernard Shaw
nak egy darabja, mely II. Vilmost figu-
rázza ki. Párisból jelentik, hogy ottan
tegnap mutatták be Bernard Shawnak
egy darabját, amelynek hőse II. Vilmos,
aki egy hercegnőt akar elvenni. Ez a
hercegnő azonban elbukik és helyette
az egcsászár egy szobalányt talál, aki-
nél tovább folytatja az udvarlást. Az
francia közönségnek nem tetszett a da-
rab és nemtetszésének tütytel és tü-
ntető kivonulással adta jelét.

— Európászerte enyhült az időjárás.
Az utolsó időjárásjelentések szerint
egész Európában enyhe időjárás állott
be. Kivéve Európa északi részét, min-
denütt olvadás van és sok helyt eső
esik. A fagyponton jóval aluli hőmérsék-
let csak a skandináv félszigeteken és
Oroszország északi részében van. A
meteorológiai intézetek utolsó időjárás-
prognóza szerint Európa nagy részé-
ben enyhe, csapadékos időjárás várható
Csak a keleti részen számíthatni némi
hőszűzésre.

Ertesítem a nagyérdemű közönséget,
hogy a ארטי כשר

kóserhus

árusítást ismét megkezdtem az ujon-
nan átalakított üzlethelyiségemben
Str. Gh. Barițiu (volt Malom-
ucca) 8. sz. alatt,

a majorsági piaccal szemben, ahol a
tisztelt vevőközönség gyorsan és a
legpontosabban lesz kiszolgálva.
Kérem további szíves pártfogását
tisztfelelővel;

Lebovits Béla

— Kellémes újévi meglepetés. T. ol-
vasóinknak egy művészi kivitelű,
1929-iki naptárt, mely különösen sors-
jegytulajdonosoknak fontos, — teljesen
ingyen és bérmentve küld Leopold
Gyula igazgató, Budapest, VII. Erzsébet
Körút 39. Aki ezen gyönyörű naptárra
— minden kötelezettség nélkül — re-
flektál, írjon még ma címére egy leve-
lezőlapot.

Prof. Dr. Péter

Tüdő-tea

Számtalan esetben a legkitünőbb
eredménnyel kipróbálva és hatásáról a
legnagyobb elismeréssel nyilatkozva:

„Testsúlyom 6 kilogrammal gyara-
podott és teájukat minden más készit-
mény fölé helyezem”. (Aláírás.)

„Megelégedéssel közlöm, hogy fele-
ségem a gyógyulás utján van. (Aláírás)

A Prof. Dr. Péter-féle Tüdő-tea
kitünő nyálkaoldó és egyuttal hatásos
köptető, miáltal a tüdőt szabaddá
teszi és a légzést megkönnyíti.

Hosszabb használatnál a szervezetet
kovasavval telíti, aminek következté-
ben a tüdőbegek beheggedésétől elő-
Csakis eredeti csomagolásban és
Dr. Péter aláírással ellátott dobozok a
valódiak. Egy doboz ára 94 lei.

A Prof. Dr. Péter-féle Tüdő-tea
minden gyógyszertárban és drogue-
riában kapható. Ha beszerzése nehé-
zségekbe ütközne, úgy forduljon le-
rakatunkhoz:

„Csillag” gyógyszertár, Brassó,
Hosszu-utca 5. sz.

— Örvendetes újévi hír. A parlament
utóbbi ülésén több milliárd lej deficitet
állapítottak meg, a hónapok addig tör-
ték a fejüket, míg egy igen praktikus
megoldásra bukkantak, mely nemcsak
a képviselőházban, hanem a polgárság
széles körében is megnyugvást kelteit.
Ugyanis elrendelték, hogy a közönség
a Fratii Hirschhorn Cluj, Korniss ucai
nagykereskedő cég a legolcsóbb em-
grosz árakban árulja. Ujonnán meg-
nyitott detajli osztályában ugy a harisnya,
kötött-szövet, mint az összes diszmit-
és rövidárakat, miáltal a fizetendő adó-
többlet bőségesen megtérül.

Hirdessen az Uj Keletben

— Házasság. Auscher Erzsike és
Reisner Rezső, a bukaresti Burberrys
Ltd. London cég belfüggetlen f. hó 25-én
tartották egybekelési ünnepélyüket
Temesváron.

— Eljegyzés. Hirsch Sárkát eljegyezte
Rosenberg Izidor Cluj. (Mindem külön
értesítés helyett.)

— Hirsch Ilonkát eljegyezte Meinstor
Andor Cluj. (Mindem külön értesítés
helyett.)

— Mesedélután. A magánalkalmazot-
tak Farkas uca 7 szám alatti termében
a már közölt műsoron kívül fel fog
lépni Mezei Sanyika a 9 éves mandolin-
művész. Egy kedves meglepetésben is
lesz része a közönségnek, de ezt csak
a helyszínen áruljuk el. Aki kellemesen
akar szórakozni, okvetlenül jöjjön el.

FARADTSÁG, KIMERÜLTSEG meg-
rontja az életkedvet. Egy csésze Ova-
maltine frissé, üdévő teszi az ellan-
kadó szervezetet.

— Magyarország tizenhat európai ál-
lammal tárgyalásokat kezd a vizum-
kényszer megszüntetése ügyében. Buda-
pestről jelentik: A Hétfői napló jelentése
szerint a magyar külügyminisztérium
legközelebb tizenhat európai állammal
kezdemenyező lépéseket tesz a vizum-
kényszer kölcsönös megszüntetésére. A
lap szerint a tizenhat állam között, Ma-
gyarországon kívül fekvő okoból, egye-
löre nem szerepel Románia és Jugosz-
lavia. Csehszlovákiával szemben azon-
ban a magyar külügyminisztérium hi-
vatalosan javasolni fogja a kölcsönös
vizumbeszűntetést.

— Elégett gőzhajó. Marseilleből je-
lentik, hogy a kikötőben álló Paul Le-
cat gőzhajón tegnap tűz ütött ki és ro-
hamosan tovább terjedt. Csak arra volt
idő, hogy a legénységet megmentsék a
hajó maga menthetetlenül a lángok
mortaléka lett. A kár meghaladja az
ötvenmillió frankot. A tűz okát eddig
nem tudták kideríteni.

A párisi Germandrée ILLATSZERGYÁR AJÁNLIJA T VEVŐINEK LEGUJABB

Oria puder KÖLÖNLÉGESSÉGÉT MINDENÜTT KAPHATÓ L.

— Egy francia képviselőről kiderítet-
ték, hogy apját gyilkosság miatt kivé-
gezték. Párisból jelentik: Még 1907-ben
történt, hogy a párisi rendőrség egy
Albert Soleiland nevű embert egy ti-
zenkét éves leánykán elkövetett kéj-
gyilkosság miatt letartóztatott és át-
adott az ügyészségnek. A bíróság rö-
vid tárgyalás után halálra ítélte Solei-
landot, akit egy félévvel később kivé-
geztek. Mint minden hasonló esetben,
ezuttal is a kivégzett ember családja
más nevet vett föl, hogy ilyen módon
elkerüljék a szegénnyel járó mellőzése-
ket. A gyilkos felesége — röviddel a ki-
végzés időpontja előtt — elvált és leány-
kori nevét vette föl. Madame Bremard-
nek hívták azonnal Soleilandné, aki egy
divatüzletben állást vállalt, hogy egyet-
len fiát becsülettel fölnevelhesse. A szen-
zációs pert nemsokára elfelejtették és
Bremardé zavartalanul élték, míg az el-
mult héten egy broszra jelent meg, amely
fölelevenítette Soleiland esetét és da-
rulta, hogy Bremard képviselő a kéj-
gyilkos fia. A broszra hatása nem ma-
radt el. Bremard asszonyt azonnal el-
bocsátották állásából, mert az alkalmaz-
otlak nem akartak együtt dolgozni vele.
Képviselő fia, aki egy nagy gyár veze-
tő tisztviselője, kénytelen volt állását
föladni. Anyja és fia ilyen módon állás-
nélkül maradtak. A broszra szerzőjét
tegnap Soleilandék beperelték és 30.000
aranyfrank kártérítést követelnek azon
a címen, hogy a leleplezésre most sem-
milyen ok nem forgott fenn és a bro-
szra írója nem közérdekből cselekedett.
A per kimenetelére elé nagy érdeklődéssel
néznek egész Franciaországban.

1. sz. fiók: Str. Memorandului 25.
2. sz. fiók: Cal. R. Ferdinand 32.
3. sz. fiók: Cal. R. Ferdinand 77.
Ünnepi kalács, diós, mákos patkó, naponta
3-szor friss vajassütemény házhoz szállítva!

**DVAKODJATOK ES
VEDEKEZZETEK
BELELEGEZVE A
VALDA PASTILLÁK**

PERTÖLTENITŐ EMANÁTIÓIT MELYEK, BELELEGZÉS ÁLTAL
KÖZVETLEN MATHASSAL VÁNNAK A LEGZŐ SZERVEZEMRE

A TOROKFÁJDALMAK ÁSTMA, MEGHÜLÉS ES NÁTHÁK MINDEG
MATHASSAN ELKERÜLHETŐK EZEN KITÜNŐ ANTISEPTIKUS
SZER ÁLTAL

MINDEG LEGYEN KEZNELEGY DOBOZ
VALDA PASTILLA

A DOBOZ TAC-SIMILJE
KAPHATÓ MINDEN
GYÓGYSZERTÁRBAN

Vegyileg fest, tisztít CZINK, Cluj.

Postai küldeményeknél
20% engedmény!

Postai küldeményeknél
20% engedmény!

Kedd, 1929
MIELŐTT
gyen szájáb
az időjárás
süljön.
Biztos h
Purger
Az utolsó
bemutató a
ban). Rég
tége volt a
háznak a s
nézőtér, ele
adás, ugyan
dezés és bi
— az Utols
nek mérleg
megérdemel
könyv és a
összeállított
operettegyü
tehetségene
gatott közö
gálatába. A
sikere Kond
nőben jó este
ért, különös
szanónájért.
A játéka is
letjei stilus
mok közül
mok tetszet
Tompá Bélá
végig egyen
csillogtata
ges humorát
tott egy gy
pájan alakít
Lajos, aki ez
szerzett arra
repekben lép
gyon bájos
részesült a k
lyom Gyöző
rüen énekel,
honosan a sz
joviális, néha
Aladár, egy-
eltekintve, na
kerhez feltétl
da zsonglőri
Izsó Miklós,
git és Pálfiy
nagyszerű te
sőségel dirig
közönség töb

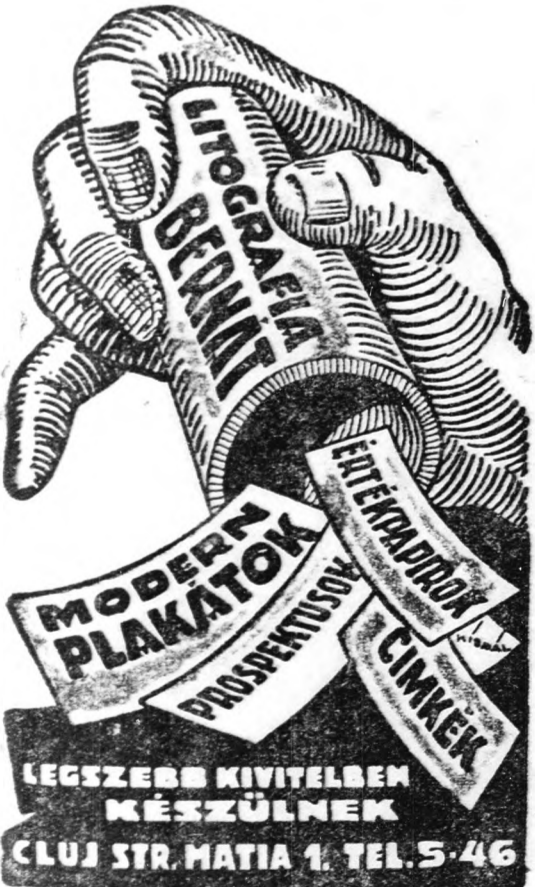
Mo
PLA
LEGSZE
CLUJ SI

Dániában j
mai hagyoma
és iparkamar
tól nyert érte
hozza, hogy
ban jó piacot
zelebbi felvilá
marához.

MIELŐTT HAZULRÓL ELMEGY, tessen szájába egy Anacol-pasztillát, hogy az időjárás kellemetlenségeitől mentesüljön.

Biztos hatású, enyhe hashajtó a Purgen (Purgó)-Bayer

Az utolsó Verebelyi lány. (Operett-bemutató a kolozsvári Magyar Színházban). Rég nem látott forró premier-estéje volt a kolozsvári Magyar Színháznak a szombati bemutató. Zsufok nézőtér, elegáns publikum, kitűnő előadás, ugyanolyan zenekar, stílusos rendezés és bizonyára nagy kasszasiker: — az Utolsó Verebelyi lány premierjének mérlege. A siker ezúttal teljesen megérdemelt volt. A mulattató szövegek, könyv és a szinte csupa slágerszámából összeállított partitúra mellett a színház operettgyűjtése, zenekara és rendezője tehetségének legjavát állította a válogatott közönség szórakoztatásának szolgálatába. A szereplők közül legnagyobb sikere Kondor Ibolyának volt. Feltűnően jó estéje volt. Egyes énekszámairt, különösen a tanítókisasszony bájos szanzonájért, nyiltszíni vastapsot kapott. A játéka is kedves, hangulatos, és tolettjei stílusosak és szépek. A táncszámok közül különösen a groteszk számok tetszettek. Ragyogó este volt Tompa Bélának, aki az egész előadáson végig egyenletesen növekvő tempóban csillogtatta kitűnő játékát és egészséges humorát. Megérdemelt sikert aratott egy gyámoltalan tornatanár pompásan alakított karikatúrájában Olasz Lajos, aki ezzel a fellépésével jogcímet szerzett arra, hogy ezután nagyobb szerepekben lépjen a közönség elé. Nagyon bájos volt és forró ünneplésben részesült a kis Bereczky Magdus. Solyom Győző, mint bonviván, nagyszerűen énekel, de nem mozog elég otthonosan a színpadon. Selmeczy Mihály jovialis, néha kissé rusztikus. Ihsz Aladár, egy-két megszokott tulzástól eltekintve, nagyon elemében volt. A sikerhez feltétlenül hozzájárult Kun Magda zsonglőr táncával és szép ruháival. Izsó Miklós, Leóvey Leó, Kőszegi Margit és Pálffy Olga is. Komjáthy Károly nagyszerű tempóval, rutinnal és frisséssel dirigálta a zenekart, amiért a közönség többször megtapsolta. (d.)

Dániában jó piacra találhat a romániai hagyma. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara a külügyminisztériumtól nyert értesítés alapján köz tudomásra hozza, hogy a romániai hagyma Dániában jó piacot találhatna. Erdeklődők közelebbi felvilágosításért forduljanak a kamarához.

FELHÍVÁS.

az Aradi Kereskedők Takarékszövetkezése és Hitelintézete Rt. 26-ik évtársulatába való belépésre.

Az Aradi Kereskedők Takarékszövetkezése Rt. 1929. január elsejével huszonhatodik évtársulatát nyitja meg.

Az évtársulatba való belépés azzal történik, hogy a belépő tag tetszés szerinti nagyságú, de egyforma heti vagy havi befizetésekre vállalkozik, amely befizetések öt éven át tartanak.

A legkisebb összegű befizetés: öt törzsbetétre eső heti öt lej. Öt év elteltével a tagok a befizetett összeget azok megfelelő kamataival kaphják vissza.

Az évtársulatba belépők részt vehetnek oly csoportokban, amelyek ingyenes életbiztosítással, vagy háztelkei előnyös megszerzésével vannak összekötve. Az évtársulat tagjai a Hitelintézettől előnyös kölcsönöket kaphatnak és hitelnyújtásoknál más jelentkezők előtt vétné figyelembe.

Az 1929. január elsejével meginduló huszonhatodik évtársulatba már most be lehet lépni, az intézet helyiségében, Bul. Reg. Maria (volt Andrássy tér) 17 szám, földszint, ahol a kívánt egyéb felvilágosítások is megadatnak.

— Patay József Nagyváradon. Nagyvárad irodájának jelentése: December 18-án óriási közönség előtt tartotta meg a nagyvárad-i cionista ifjuság a Heyman körben ezévi Chanuka ünnepélyét. Az előadás iránt olyan érdeklődés nyilvánult meg, melyre még nem volt példa a nagyvárad-i cionista mozgalom életében. Több mint 2000 ember szorongott a Heyman kör hatalmas termében, amikor Godberger Erzsébet magaszerezte prólogjával megnyitotta az estét. Keller Ernő lépett a pódiumra ezután, aki hatásosan adott elő néhány héber dalt, Fink Zsigmond precíz zongorakísérellel. Rosenbluth Alice saját szerzeményű verseit adja elő, majd Schulhoff Anti, Aranyi Magda, Finkler Rózi, Schwarcz Lilij, Grósz Erzsé, Spitz Magdus nagyon szépen sikerült pantomimot lejtettek el, amelyet Ernst Margit kísért zongorán. Ezután lelkes ünneplés közepette dr. Patay József, a Mult és Jövő érdeműs felelős szerkesztő emelkedett szólásra és nagyhatású beszédben a héber költészetéről, annak egyes fázisairól beszélt, s előadást saját műfordításaival illusztrálva. A mélyszántó beszéd során bemutatta a palesztinai héber nyelvű plakátját és részletesen beszámolt palesztinai utazásáról, amelyet ünnepelte Nagyvárad zsidósága a kitűnő előadót majd Sterné Kovács Erzsébet operáriákat énekelte Guttmann Mózes rutinos kísérellel melett. Ezután Mezei Két vándor c. egyfelvonásosát adták elő nagy sikerrel, a következő műkedvelők közreműködésével: Friedländer Félix, Urán László, Rácz Bőske, Haás Béla, Eichner Miklós, Stern Zoltán, Krausz József, Izsák Gyula és Schwarcz József. A darab rendezése Losonczy József szakértelmét dicséri.

Szabó Jenő

divatkülönlegességek nagyruházában

Nagy ujévi vásár!

- 1 m. tiszta selyem francia crep de schin Lej 490.—
- 1 m. ruhabársony " 78.—
- 1 m. szövet barchet " 48.—

Színház - Művészet

A Nemzeti Színház és a Román Opera heti műsora:

Kedd d. u. Szevillai borbély. Kedd este: Főtűkár (dráma). Szerda: Zsidónő (Heltay Idának, a berlini nagyopera tagjának fellépésével). Péntek: Aida (Heltay Idával, Szabó Zoltán vendégjátékával). Vasárnap d. u.: Borbee mester (dráma). Vasárnap este: Bohémek (Tyron Silva és Rózsa Anna fellépésével). Hétfő: Fidefio (Maria Carmi vendégjátékával) Jubiláris estély, az ezredik kolozsvári operaelőadás alkalmával.

A Magyar Színház műsora:

Kedd: fél 3 órakor: Régi nyár. (Operettrevü-ujdonság. Kondor Ibolyával, Kun Magdával, Tompa Bélával, Ihsz Aladárral. Mérsékelt helyárakkal. Sorozatszám: 206.)

Kedd: 6 órakor Ujévi kabaré. (A szilveszteri kabaré műsorával. Sorolások: 20 üveg pezsgő. 25 ingyen jegy az évad folyamán választandó előadásokra. Egy I. r. ingyenes tárolású bérletjegy a hátralévő bérletes előadásokra. 25 db 50 százalékos kedvezményes jegy utalvány az idején folyamán választandó előadásokra. 5 db. Sorsjegy nincs. A megváltott belépőjegy a sorsjegy. Rendes helyárak. Sorozatszám: 207.)

Kedd 9 órakor: Az utolsó Verebelyi-lány. (Operettujdonság, 3-adszor. Bérletszünetben. Sorozatszám: 208.)

Szerda: Az utolsó Verebelyi-lány. (4-ed-szer. Napibérlet 20. szám. B. Sorozatszám: 209.)

Csütörtök: Az utolsó Verebelyi-lány. (5-ödször. Napibérlet 20. szám. C. Sorozatszám: 210.)

Péntek: Az utolsó Verebelyi-lány. (6-od-szor. Napibérlet 21. szám. A. Sorozatszám: 211.)

Szombat: Törvényes szünetnap. Nincs előadás

Vasárnap délután fél 3 órakor: Az obsitos. (Operettrevü. Mérsékelt helyárakkal. Sorozatszám: 212.)

Vasárnap délután fél 6 órakor: Az utolsó Verebelyi-lány. (7-ed-szer. Rendes helyárakkal. Sorozatszám: 213.)

Vasárnap este 9 órakor: Előőrök a hegedűm. (Operettrevü-ujdonság, 9-cdszer. Bérletszünetben. Sorozatszám: 214.)

Hétfő délután 3 órakor, 5 órakor és 7 órakor: A Könyvtár-cirkusz öt világhírű zenebohócának fellépése. (Brillians műsor. A legkülönlegesebb Pat és Patachon-imitáció. Rendkívül olcsó helyárak: 40, 30, 20 és 10 lej.)

Hétfőn este 9 órakor: Az utolsó Verebelyi-lány. (8-adszor. Bérletszünetben. Sorozatszám: 215)

A színházi iroda közleménye:

Ujévi kabaré a színházban d. u. 6 órakor. Kedden délután 6 órakor megismétli a szilveszteri kabaré-est műsorát, de új, értékes sorsolásokkal. Eleven ujévi malacok, valódi francia pezsgő kerül sorsolásra. Továbbá 25 darab ingyen jegyet s 25 darab 50 százalékos kedvezményes jegyre való utalvány.

Utazó urak! Hotel Park

(vis a vis gara Satu-Mare)

Restaurant Katz המלון החדש kitchen
házi koszt, gyors és figyelmes kiszolgálás. Garantált félregmen-es szobák kaphatók

Ezenkívül kisorsolnak egy ingyen I. r. támlásszékre szóló bérletjegyet az évad folyamán még hátralévő A B C előadásokra. Sorsjegy nincs! A megváltott belépőjeggel nyerhet mindenki.

Az utolsó Verebelyi-lány. Igazi Verebelyi-lány lán van Kolozsvárott. Mindenki erről a szépségről, évtizedek óta nem tapasztalt sikerről beszél, amit a kolozsvári színházban Az Utolsó Verebelyi-lány aratott. Az utolsó Verebelyi-lány legközelebbi előadásai: Kedd, újév napján este 9 órakor, bérletszünetben, szerdán este fél 9-kor B. bérletben, csütörtökön este fél 9-kor C. bérletben, pénteken este fél 9-kor A. bérletben, vasárnap délután fél 6-kor, hétfőn este 9-kor bérletszünetben.

Régi nyár — olcsó helyárakkal! Kedden újév délutánján, félhárom órakor.

LITHYNIA

Paptamási ásványvíz

Gyomor-, vese-, hólyag-, epe- és csu-bántalmak legjobb orvossága. Képviselet: DACIA viztelítő-üzem, — Cluj, Calea Regele Ferdinand

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Állatkeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelleg levelet csak úgy továbbítunk, ha portó bélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.

Mérlegképes könyvelő, német-magyar levelező, azonnali bérletre állást keres. Orakönyvelést is vállal. Megkeresések "Mérlegképes" jellegére keretnek. 13-7

Kitanult textilkereskedő és mérlegképes könyvelő, szombat bérletre állást keres. — Szíves ajánlatokat "Megbízható" jellegére a kiadóba kér. 1444

Megbízható, 19 éves könyvelő — szerény igényű — önálló munkaadó, szombat megtartásával, állást keres. Szíves megkeresések "Perfekt mérlegképes" jellegére a kiadóba kérek.

Sápadt, vérszegény és gyöngye gyermeknek adunk a hideg évszak bérlettel.
EGGER EMULSIOT, mely a legjobb csukamáj olajból készül. — Kapható minden gyógyszerárban és drogériában.

Különböző imaszerek találtakat jogostulajdonosa átveheti Roth vendéglős Zsibó.

0000000

Raktárhelyiség

száraz, világos, cca 200 m², kiadó Matia-utca 28.

Keresünk a belváros közepében egy szobakonyhát, esetleg két szobát. Cim a kiadóba.

Nagy raktárkészlet miatt elárult filz, bársony, Velour és Sole kalapokat 150 lejtől, bérlet sapkák 80 lejtől.

Hecht

kalapüzem Cluj, C. Reg. Ferdinand 30. Dej. Calea Traian 9. Női és férfi kalapokat fest, formál és tisztít szakemberi és jutányosan.

A Fonciera Általános Biztosító Rt. Cluj

mult év december hóban megtartott sorsolásán a következő számok lettek kihuzva:

50.360. sz. Lengyel Klára, Arad

51.100. sz. Ábrahám József, Dej

50.193. sz. Crisan Adam Saulesti

Tekintve, hogy a két első szám díjfelosztása nem volt rendben, a harmadiknak kihuzott nyerte a **20.000 leif.**

Közgazdaság

Január 31-ig be kell adni az adóvallomásokat

Cluj-Kolozsvár, december 31. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A pénzügyminisztérium rendelete alapján a kolozsvári pénzügyigazgatóság ma tette közzé az 1929. évi adóbevallásokra vonatkozó hirdetményét. Eszerint az adóbevallások benyújtásának határideje január elsejével kezdődik és január 30-ikával ér véget.

A nagyobb vállalatok február 15-ig, a részvénytársaságok pedig mérlegeiknek a közgyűlés által való jóváhagyásáig, legkésőbb azonban április 30-ig kötelesek az adóvallomásokat benyújtani.

A megállapított határidőkön túl a pénzügyminisztérium semmiféle címen nem fog újabb haladékokat engedélyezni.

Az évi adókövető bizottságok működésének megkezdéséig is az államnak joga van átmenetileg behajtani az 1929. év első negyedére járó adókat.

Kinek milyen deklarációt kell beadni?

Az adóvallomások kitöltésére vonatkozólag a miniszteri utasítás a következőket tartalmazza:

A kereskedelem, ipar, szabadfoglalkozás és más nem kereskedelmi pályák üzéséből származó jövedelmeket magánosok és kiskereskedők, kisiparosok a 4. számú blankettán, a részvénytársaságok és a rendszeres könyvvizetésre valamint mérleg összehállításra kötelezett nagyipari és nagy kereskedelmi vállalatok a 4-bis számú blankettával vallják be. A globális adók bevallására az 5. számú blankettát szolgál. A falusi lakosság ugyanazon a blankettán vallja be összes jövedelmét, kivéve azokat, akiknek 1928-ban 10 ezer lejnél kevesebb jövedelmük volt. Ezek ugyanis csak a 4. számú dekla-

rációt kötelesek kitölteni minthogy más jövedelmük nincsen.

A városi ház- és ingatlanulajdonosok, amennyiben ingatlanuk jövedelmé az elmúlt évben 25 százaléknál nagyobb mértékben gyarapodott, kötelesek a jövedelem gyarapodásától számított egy hónapon belül tránszban bejelenteni az illetékes adóhivatalnál a jövedelemben beállott változást

Az elmúlt évre vonatkozólag a pénzügyminisztérium kivételesen megengedi, hogy akik ezt a bejelentést idejében elmulasztották megtenni, január végéig mentesüljenek a kihágással járó következmények alól.

Hogyan kell kitölteni a bevallási ívet?

Az utasítási részben a pénzügyminisztérium hirdményben felvilágosítással szolgál arról, hogy mit kell a deklarációban bejelenteni. Az ingatlanokból eredő jövedelmeket, akár mezőgazdasági ingatlanról, akár épületről van szó, mint-hogy azokat az összeváltással megadottakként csak a globális adóra vonatkozó deklarációban kell feltüntetni. Az adóval még meg nem tört ingatlanokról a 2. számú deklarációt kell kitölteni, az egyesadó kivételével, viszont a globális adóhoz az 5. számú deklarációt kell felhasználni amelyben fel kell tüntetni, hogy hol fekszik a kérdéses ingatlan és azt, hogy még nem volt megadóztatva.

Az évente adózás alá eső egyéb jövedelmeket úgy kell bejelenteni, amilyen mértékben azokat az adózó bevételezte, vagy pedig amilyen mértékben az 1928. évre ezertul kell még bevételeznie.

Amennyiben az 1928-ra járó jövedelmek, mint például az osztalékok és tantiémek, még nem ismeretesek, az 1927. évben felvett jövedelmeket kell bevallani.

A családi terhek és jelzálog tartozások címén járó törvényes adócsökkentéseket a deklarációkon kell kérni, mert ebben az esetben az adózó elveszti az adócsökkentés kedvezményéhez való jogát.

A hirdetmény további része arról szól, hogy kiknek nem kell deklarációt beadniuk. Így például a 10 ezer lejnél kisebb évi jövedelmű adózónak nem kell globális adóvallomást beadnia, csak akkor, ha az egyenes adóból kér csökkentést. Ugyancsak

mentesítve van a globális adóra vonatkozó deklaráció kitöltése alól az, akinek a lakóhelyén illetékes adóhivatal területén csak egyetlen jövedelmet hajtó foglalkozása van,

amelynek jövedelméről külön deklarációt tölt ki. A deklarációban azonban fel kell tüntetni, hogy a bevallott jövedelemen kívül más kereset nincsen. Az esetleges adócsökkentéseket ugyanezen a deklaráción kell kérni, ha azok családi terhek címén járnak, míg egyéb csökkentést az 5. számú deklaráción kell kérni.

A fizetéses alkalmazottak adóvallomása

A fizetéses adózók kötelesek adóvallomásukhoz egy 19 Md. jelzésű igazolványt csatolni, amelyben a munkaadó köteles feltüntetni mindazokat a készpénzben, vagy természetben kifizetett béreket és egyéb járandóságokat, amelyeket az adózó fél 1928-ban felvett. Ezeket az igazolványokat az adóhivataloknál és a pénzügyigazgatóságoknál lehet megszerezni ingyen.

Azok az adózók, akiknek bármilyen forrású jövedelme az előző évhez képest nem változott és ha nem akarnak adócsökkentést kérni, valamint sem lakóhelyüket, sem foglalkozásukat vagy vállalatukat nem változtatták, nem kötelesek deklarációt beadni. Ez az intézkedés nem vonatkozik azonban azokra a vállalatokra és cégekre amelyek rendszeres könyvvizetésre vannak kötelezve.

Vas- és Fémárugyár Rt.

Hoffmann és Márcus olt. mérnökök
Cluj, Str. Săcuiașcă No. 2.

Gyártanak: Kovácsolt, szegceszt, esztergált és préselt kiviteli vas- és fémpipari cikkekkel.

Terveznek és kiviteleznek: Malom, olajgyári, szeszgyári, bányai, ényvgyári, kénsv és műtrágyagyári teljes, modern berendezéseket.

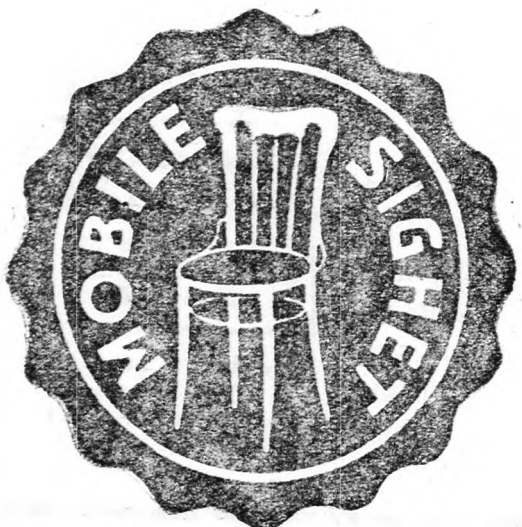
Képviselek: Elsőrendű malomgépgyárakat, malomkönygyárt, gazdasági gépgyárt, Diesel-motor gépgyárt, pacura futási és egyéb gazdaságos tüzelési berendezést gyártó cégeket.

A regátban is megalakul a Hitelezői Védegyelet. A kolozsvári kezdeményezés alapján létrejött Romániai Hitelezői Védegyelet mint ismeretes, megalakulásakor azt a célt tűzte maga elé, hogy Bukarest központtal valóban országos szervezetté épüljön ki. Az erre irányuló törekvések azonban mindeddig nem vezettek eredményre, egyfelől azért, mert a regátban a gyárosok és a kereskedők között sokkal nagyobbak az ellentétek, más felől pedig a szolidaritás hiánya miatt. Az elszaporodott fizetésképtelenségek, moratóriumok s csődök hatása alatt azonban, amelyeknél a régi hitelezőket sokkal nagyobb veszteségek érték, mint az erdélyi moratóriumok esetében, végre az ottani piacon is megérlette a helyzetet a hitelezők szervezkedéséhez. Bukarest egyik legtekintélyesebb bányakereskedőjének kezdeményezéséből a negatív bányászati és nagykereskedők közötti tárgyalások indultak meg, amelyek során elhatározták, hogy az erdélyi szervezet mintájára és azzal kapcsolatosan megalakítsák a Hitelezői Védegyelet régi tagozatát.

Első Máramarosi Hajlitott Butor- és Faárugyár Rt.

Sighetul Marmarosei (jud. Maramureș).

E szakmában hazánk legrégebbi és legjobban bevezetett butorgyára!

Ügyeljen a gyári jelre!

Szállít mindennemű hajlitott butort, u. m. székeket, karosszékeket, garnitúrákat, tea-felszolgáló, kávéházi és szalonzszoftalokat, előszobafalakat, ruhaállványokat, fogasokat. Mérsékelt árak! Figyelmes kiszolgálás! Kérjen képes árajegyzéket!

Ü

eddig

poszió

Str.

(Banc

ahol mi

Edm

Koloz

CLUJ

Fiókja

Affiliált

vármegyei

r.-t. Székelyud

ben és népb

delyezett

A

M

szücs

és o

jék

alka

dása

Leg

Háromsz

Kék má

Szürke

Viktoria

Előnyöse

lób

prompt,

Banc

Üzletáthelyezés

Tisztelettel adjuk a t. közönség szives tudomására, hogy eddigi Calea Regele Ferdinand (v. Wesselényi-ucca) 24. sz. a. volt posztó- és szabókellék áruházunkat

Str. Universităţii (v. Egyetem-u.) 3. szám alá (Banca Românească v. helyiségeibe) helyeztük át

ahol minden szövet- és béléssáru a legjutányosabb áron szerezhető be.

Edmund Szász Ödön Posztóáruház Rt.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelb. Rt.

CLUJ, PIATA UNIRII 7. szám
 Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár, Marosvásárhely és Nagyváradon. — Saját tőkéi 85 millió lej.
 Affiliált intézetek: Tordaaranyos Vármegyei Takarékpénztár r.-t. Tordán, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár r.-t. Nagyenyed, Udvarhelymegyei Takarékpénztár r.-t. Székelyudvarhelyen és Sz.-Keresztúron, Szászrégenvidéki Takarékpénztár r.-t. Szászrégenben és népbank r.-t. B.-bunyadon. — Mindenbankügyletet legelőnyösebben végez. — Engedélyezett devizahely. Arurak'arai a vasut mellett. **Betéteket elfogad**

Aki nem ismeri a Mártonffy Testvérek & Co

szücsáru és szövetkabát áruházának a szolid és olcsó kiszolgálását, az győződ-jék meg most az ujévi nagyvásár alkalmával, hol a szezon fulhala-dása miatt minden áru nagyon olcsón lesz kiárusítva.

Legszebb ujévi ajándékot csak itt vásárolhat!

Ajánlunk

- Háromszéki lencsét ab Cluj per 100 kilogramonként Lei 3250
- Kék mákot ab Cluj per 100 kilogramonként " 3000
- Szürke mákot ab Cluj per 100 kilogramonként " 2900
- Viktoria-borsót ab Cluj per 100 kilogramonként " 1200

Előnyösen szállítunk **arankamentes** és államilag ólomzárolt

lóhere- és lucernamagot

prompt, vagy tavaszi szállításra. Mintázott ajánlatokkal szolgálunk.

Banca Centrala, Sectia Cerealelor Cluj.

SZÖRMEBUNDÁK
 Cluj, Str. Memorandumului 3.

DÉRI

Nemes Szörme Áru
 tökéletes kivitelben

Telefon 12-12

Rom. szabad. No. 13106. sz.

VEZUV

Szabadalom be-jelentve minden államban.

Várakozáson felüli megépetést nyújt mindenki számára a hőterjesztő és tüzelőanyag megtakarító készülék. A fűtőtechnika leg-egyobb vívmányai! 50 százalékos megtakarítás. Gyors hőképződés. Bármilyen vastagfalúhoz alkalmazható! Olcsó, mert a tüzelőanyag megtakarításán a készülék ára 14 nap alatt megtérül.

Gyártja: **Veiszberger Timisoara.**

Cluj-i képviselője: **Makkay si Burkhardt** vaskereskedők.

Nagy kiárusítás!!

A legujabb **női kabátok** és **szörmebundák** minden elfogadható arban **kiárusítatnak** a

Diamantstein Lázár

konfekció áruházában Cluj, Reg. Ferdinand 25. (Főpostával szemben.)

Szörmebundák	5000 leitől
Női modell kabátok	2000 "
Leányka kabátok	1200 "

Kiárusítás! Kiárusítás!

A CLUJI

TACÁMUL

ezüstáru gyárban készült minden darab evőeszköz és dísz tárgy ezar

gyárjellel van ellátva.

800-as finomság!
 Gyártmányaink minden jobb egyszerűlet-ben megrendelhetők. — Vizonteladókknak: "TACÁMUL" Ezüstáru gyár, Cluj, Strada N. Iorga 11/A
 Telefon 4-82. Sürgőnycim: "Tacámul"

Több mint 1200 pár hokey mű- és gyorsfutó

ből választhat, ha idején felkeresi

Kun Mátyás Fia
 szaküzletét: Kolozsvár, C. Victoriei 2.
 Köszöretülés, javítás és nickelezés kifogás-talanul eszközöltetik.

Nagy ujévi vásár!

Szabó Jenő
 divatkülönlegességek nagy áruházában CLUJ.

Ujévi ajándékul egy ruhára való kelmet adok minden vevőnek, aki 1000 leies készpénz-vásárlást eszközöl.

Fenti kedvezmény vidéki utánvételes megrendelésekre is érvényes!

A bolygó zsidó
 Eugen Sue világhírű regénye két hatalmas kötetben — **400 lejét** kapható az Uj Kelet könyvoszt.-ban

